

Meedoen makkelijker maken

Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning
gemeente Goirle 2008 – 2011

Gemeente Goirle
Mei 2008

Panta Rhei *(alles stroomt)*

***Alle dingen veranderen voortdurend,
alles is steeds in wording***

(Heraclitus)

Voorwoord

Op 14 februari 2006 heeft de Tweede Kamer de Wet maatschappelijke ondersteuning vastgesteld. Kort na de zomer heeft ook de Eerste Kamer zijn goedkeuring aan de wet gegeven. Ruim voor de ingangsdatum van de Wmo, 1 januari 2007, is de gemeente Goirle begonnen zich voor te bereiden op de komst van deze nieuwe wet. Niet alleen omdat wij tijdig klaar wilden zijn voor de uitvoering van de nieuwe wet, maar ook omdat wij geloven in de achterliggende gedachte van de wet. In één zin: gemeenten worden geacht de ondersteuning van mensen met beperkingen op lokaal niveau, dichtbij de burgers en vraaggericht te organiseren, spelen een belangrijke rol in het versterken van de sociale samenhang en zorgen dat iedere inwoner in staat wordt gesteld volwaardig aan het maatschappelijk leven deel te nemen.

In de eerste fase kreeg één van de nieuwe taken, het verstrekken van Hulp bij het Huishouden, veel aandacht. Daartoe diende veel geregeld te worden, zoals het opstellen van een verordening, het verzorgen van de aanbesteding en het inrichten van een uitvoeringsorganisatie. Door de inzet van alle betrokkenen kreeg iedereen die daarvoor geïndiceerd was op 1 januari 2007 de benodigde zorg.

Veel van de taken zoals omschreven in de prestatievelden van de Wmo zijn niet nieuw. Ook voor de komst van de Wmo werkten wij hieraan: het bieden van voorzieningen aan mensen met een beperking (Wet voorzieningen gehandicapten), integraal gehandicaptenbeleid, 't Loket, brede schoolontwikkeling en het vrijwilligerssteunpunt zijn daar voorbeelden van. Veel van wat er in het voorliggende beleidsplan is opgenomen, is dan ook niet nieuw. In dit plan wordt beschreven wat de gemeente nu doet op het gebied van 'maatschappelijke ondersteuning' en wat de speerpunten van het beleid zijn voor de komende periode. De Wmo streeft binnen deze beleidsterreinen een vernieuwing na: *een andere manier van denken en handelen zowel door de gemeente en instellingen als door burgers*. Kernwoorden van deze vernieuwing zijn: integraal, interactief, vraaggericht, de gemeente als regisseur, samenwerking, meer verantwoordelijkheid voor jezelf en naasten en gelijkwaardige rollen voor alle partijen.

Dit beleidsplan is opgebouwd uit zeven hoofdstukken. De zeven hoofdstukken geven weer wat de opdracht is die de Wet maatschappelijke ondersteuning aan de gemeente stelt. Het plan volgt op hoofdlijnen de structuur van de negen prestatievelden zoals die in de wet zijn opgenomen maar uit het oogpunt van integraliteit is ervoor gekozen om een aantal prestatievelden samen te voegen.

De maatschappij is niet statisch daarom is dit beleidsplan 'Maatschappelijke ondersteuning' een plan in ontwikkeling. Hierin hebben wij doelstellingen bepaald voor 2011. De komende jaren zullen wij de voortgang op de diverse onderdelen monitoren en waar nodig de activiteiten bijstellen. Wij nodigen u graag uit om aan de ontwikkeling van ons Wmo-beleid continue een bijdrage te leveren.

Het College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Goirle

Inhoudsopgave

Achtergronden van de Wet maatschappelijke ondersteuning	1
▪ Inleiding	1
▪ Prestatievelden voor de gemeenten	1
▪ Wettelijke vereisten	2
▪ Wmo beleidsvisie van de gemeente Goirle	3
▪ Participatie van burgers en organisaties in de beleidsontwikkeling	5
Hoofdstuk 1 Samen leven in wijk en buurt	7
▪ Inleiding	7
▪ Uitgangspunten en rol gemeente	7
▪ Wat is het probleem?	8
▪ Wat doen we al?	9
▪ Wat willen we bereiken?	11
▪ Wat gaan we ervoor doen?	11
▪ Wat gaat het kosten?	12
Hoofdstuk 2 Opgroeien in Goirle	13
▪ Inleiding	13
▪ Uitgangspunten en rol gemeente	13
▪ Wat is het probleem?	14
▪ Wat doen we al?	15
▪ Wat willen we bereiken?	15
▪ Wat gaan we ervoor doen?	15
▪ Wat gaat het kosten?	16
Hoofdstuk 3 Informatie, advies en ondersteuning	17
▪ Inleiding	17
▪ Uitgangspunten en rol gemeente	17
▪ Wat is het probleem?	18
▪ Wat doen we al?	18
▪ Wat willen we bereiken?	19
▪ Wat gaan we ervoor doen?	20
▪ Wat gaat het kosten?	20
Hoofdstuk 4 Ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers	22
▪ Inleiding	22
▪ Uitgangspunten en rol gemeente	22
▪ Wat is het probleem?	23
▪ Wat doen we al?	25
▪ Wat willen we bereiken?	27
▪ Wat gaan we ervoor doen?	27
▪ Wat gaat het kosten?	29

Hoofdstuk 5	Meedoen makkelijker maken	31
▪	Inleiding	31
▪	Uitgangspunten en rol gemeente	31
▪	Wat is het probleem?	32
▪	Wat doen we al?	33
▪	Wat willen we bereiken?	34
▪	Wat gaan we ervoor doen?	34
▪	Wat gaat het kosten?	35
Hoofdstuk 6	Samenhangende ondersteuning voor kwetsbare groepen	36
▪	Inleiding	36
▪	Uitgangspunten en rol gemeente	36
▪	Wat is het probleem?	37
▪	Wat doen we al?	37
▪	Wat willen we bereiken?	39
▪	Wat gaan we ervoor doen?	39
▪	Wat gaat het kosten?	39
Hoofdstuk 7	Gezondheid	41
▪	Inleiding	41
▪	Uitgangspunten en rol gemeente	42
▪	Wat is het probleem?	43
▪	Wat doen we al?	45
▪	Wat willen we bereiken?	46
▪	Wat gaan we ervoor doen?	47
▪	Wat gaat het kosten?	48
Kwaliteit en verantwoording		49
▪	Klanttevredenheid	49
▪	Evaluatie beleid en uitvoering binnen de Gemeente Goirle	50
▪	Benchmark Wmo	50
Totaaloverzicht kosten Wet maatschappelijke ondersteuning		52
Overzicht doelstellingen en resultaten per beleidsdomein		56

Achtergronden van de Wet maatschappelijke ondersteuning

Inleiding

Per 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) ingevoerd. Het centrale doel van deze nieuwe wet is *meedoen*. Meedoen van álle burgers aan álle facetten van de samenleving. Alleen niet iedereen kan op eigen kracht meedoen. Dat kan zijn omdat iemand de weg niet weet, de regie kwijt is, zich schaamt om zorg te vragen of geen zorg wil vragen terwijl hij/zij dat eigenlijk wel nodig heeft. Anderen hebben ondersteuning nodig omdat ze sommige dingen vanwege een beperking niet zelf kunnen. Het is van belang om mensen, indien nodig, te ondersteunen in hun bijdrage aan de samenleving en hen in staat te stellen om maatschappelijk te participeren. Uitgangspunt van de Wmo is dat voor deze ondersteuning zoveel als mogelijk een oplossing gezocht wordt in de samenleving zelf. Hierbij spelen familie, vrienden, sociale verbanden (de buurt, het werk, de geloofsgemeenschap) en organisaties (sportvereniging, de scouting) een belangrijke rol. De gemeente heeft als taak om vanuit haar rol goede initiatieven te steunen en burgers te stimuleren eigen verantwoordelijkheid te nemen. Bovendien is het van belang dat de gemeente op lokaal of regionaal niveau samenhang creëert in voorzieningen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning.

De Wmo vervangt een aantal wetten en hun financiering, zoals de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) en de Welzijnswet. Ook regelt zij de huishoudelijke verzorging die voorheen in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) was ondergebracht. Daarnaast hebben gemeenten nadrukkelijker dan voorheen de regie over de Openbare geestelijke gezondheidszorg (Oggz) omdat deze taak vanuit de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) ook is ondergebracht bij de Wmo.

Het perspectief van de Wmo is een samenhangend lokaal beleid op het gebied van maatschappelijke ondersteuning. Voor mensen die langdurig, zware zorg en ondersteuning nodig hebben, is en blijft er de AWBZ.

Prestatievelden voor de gemeenten

Om te toetsen of de gemeenten hun verantwoordelijkheid nemen binnen de Wmo moeten zij elke vier jaar een beleidsplan maken en jaarlijks rapporteren op negen prestatievelden. Rapportage geschiedt 'horizontaal' naar de gemeenteraad en de burgers en verticaal naar het ministerie van VWS. De belanghebbenden dienen duidelijk te worden betrokken bij de voorbereiding van het beleidsplan.

De Wmo kent negen prestatievelden, namelijk:

1. Het bevorderen van sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.
2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.
3. Het geven van informatie, advies en ondersteuning.
4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.
7. Het bieden van maatschappelijke opvang, advies en steunpunten huiselijk geweld.
8. Het bevorderen van Openbare geestelijke gezondheidszorg (Oggz).
9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

Bovengenoemde prestatievelden vormen geen doel op zich maar zijn verbonden met het centrale doel van de Wmo, namelijk: meedoen. De gemeente Goirle kiest uit praktische overwegingen voor een onderverdeling naar 7 beleidsdomeinen die iets afwijkt van de landelijke ordening.

Wettelijke vereisten

De Wmo is een kaderwet. Dat wil zeggen dat de wet niet gedetailleerd voorschrijft hoe gemeenten de wet dienen uit te voeren. De Wmo geeft de gemeenten een aantal opdrachten en stelt kaders waarbinnen maatschappelijke ondersteuning vorm moet krijgen.

Wmo-beleidsplan

Vanuit de Wmo is een aantal wettelijke vereisten opgenomen waar het meerjaren beleidsplan aan moet voldoen. De gemeente moet een beleidsplan vaststellen voor een periode van maximaal 4 jaar. In het beleidsplan moet worden aangegeven:

1. Wat de gemeentelijke doelstellingen zijn ten aanzien van de negen prestatievelden.
2. Hoe het samenhangend beleid zal worden uitgevoerd en welke acties (activiteiten) worden ingezet over de beleidsperiode.
3. Welke resultaten de gemeente in de door het plan bestreken periode wenst te behalen.
4. Welke maatregelen de gemeente neemt om de kwaliteit te waarborgen van activiteiten die worden ingezet.
5. Welke maatregelen de gemeente neemt om keuzevrijheid te bieden.

Dit beleidsplan voldoet aan deze wettelijke vereisten.

Verordening

De wet schrijft verder voor dat in een verordening moet worden vastgelegd aan de hand van welke regels de gemeente individuele voorzieningen verleent aan mensen met een beperking. Daarnaast hoe de keuzevrijheid tussen een voorziening in natura, het ontvangen van een financiële tegemoetkoming of een persoonsgebonden budget is geregeld.

De verordening moet bovendien een bepaling bevatten over de wijze waarop de gemeente de individuele voorzieningen afstemt op de persoonlijke situatie van de aanvrager en een bepaling over de wijze waarop de voorzieningen worden afgestemd op voorzieningen die onder de AWBZ worden verstrekt. Uitgangspunt bij het verstrekken van individuele voorzieningen is het 'compensatiebeginsel'.

Als gevolg van dit beginsel in de wet is de gemeente verplicht voorzieningen te verstrekken die mensen met een beperking in staat stellen:

1. Een huishouden te voeren.
2. Zich te verplaatsen in en om de woning.
3. Zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel.
4. Medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

De gemeente Goirle heeft in 2006 de verordening vastgesteld. Deze is in 2008 op een aantal punten gewijzigd. Daarnaast zijn in het Besluit maatschappelijke ondersteuning door het College van B&W nadere regels over de uitvoering van de verordening gesteld.

De Algemene Maatregel van Bestuur

Een aantal elementen van de Wmo is uitgewerkt in de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). De belangrijkste is de eigen bijdragesystematiek van de Wmo. In de AMvB zijn de grenzen opgenomen waarbinnen gemeenten eigen bijdragen mogen heffen.

Wmo-beleidsvisie van de gemeente Goirle

Het is de ambitie van de gemeente Goirle om *samen met inwoners en instellingen te bouwen aan een samenleving waarin iedereen kán meedoen, waar sprake is van onderlinge betrokkenheid en waarbij aandacht wordt gegeven aan kwetsbare burgers.*

Om invulling te kunnen geven aan deze ambitie heeft de raad van de gemeente Goirle in november 2006 een aantal basisgedachten geformuleerd. Deze basisgedachten vormen het uitgangspunt voor de aanpak van alle activiteiten die de gemeente Goirle in het kader van de Wmo ontwikkelt en uitvoert en impliceren een werkwijze waarin:

1. De **vraag van de burger centraal staat**: de gemeente Goirle streeft ernaar een vraaggerichte organisatie te zijn. Dit betekent dat de burger centraal staat en uitgangspunt is voor ons handelen, rekeninghoudend met wettelijke randvoorwaarden. Vraaggericht werken betekent niet dat alles zo maar gehonoreerd wordt maar het betekent wel dat burgers serieus genomen worden en dat de gemeente helder is over de bandbreedte waarbinnen burgers invloed kunnen uitoefenen. Om onze ambitie waar te kunnen maken, moeten we ons beleid interactief ontwikkelen en moet de omslag gemaakt worden naar een meer open, creatieve houding van alle partijen richting elkaar.
2. Vanuit een **gebiedsgerichte benadering** deze vraag **integraal** wordt opgepakt: door te kiezen voor een gebiedsgerichte aanpak ontstaat er een schaalgrootte waarbinnen maatschappelijke ondersteuning zich integraal en vraaggericht kan ontwikkelen.
3. De gemeente zich opstelt als een **regieorganisatie**: de gemeente stimuleert ten behoeve van de burger de samenhang tussen wonen, welzijn, zorg. Zij ondersteunt goede (burger)initiatieven en stimuleert mensen om meer eigen verantwoordelijkheid te nemen. De belangrijkste uitdaging is het vinden van een balans tussen 'overlaten, stimuleren en voorwaarden scheppen'.

4. **Welzijn wordt ingezet als basis voor goede zorg:** als mensen lekker in hun vel zitten, hebben ze minder klachten en daalt de vraag naar zorg. Ons uitgangspunt is daarom: werken aan welzijn, gericht op actief burgerschap en kwaliteit van leven. Welzijn is de spil in het gehele Wmo-bestel. Een goed welzijnsbeleid heeft immers een preventieve werking. Het zorgt ervoor dat mensen minder snel een beroep hoeven te doen op zorg. Daar is zowel het individu als de gehele samenleving bij gebaat. Dit laat onverlet dat noodzakelijke zorg en ondersteuning zal moeten worden geleverd.

Als definitie van het begrip welzijn hanteren wij: *de mate waarin mensen naar eigen wens en vermogen deelnemen en deel kunnen nemen aan de samenleving. Welzijn is ook de basis van waaruit mensen zelfredzaam worden en met anderen werken aan hun sociale omgeving.*¹

5. **Samenwerking centraal staat:** de gemeente Goirle wil investeren in samenwerking zowel in- als extern (met instellingen en burgers) en kiest hiermee voor een procesbenadering. Primaire aandacht voor samenwerking en het proces levert een stevige bijdrage aan de kwaliteit van het af te leveren product, maar ook aan de mate waarin dat product wordt herkend en geaccepteerd. Er dient sprake te zijn van een continu proces, dat zoveel mogelijk aansluit op de vraag van de burger en de ontwikkelingen in de samenleving.
6. **Sprake is van zo min mogelijk bureaucratie:** het is bekend dat bureaucratie verlamdend kan werken in de dienstverlening aan burgers. Daarnaast jaagt het de organisatie op onnodige kosten. Uitgangspunt voor ons beleid zal dan ook zijn: eenvoudige en doelmatige regelgeving, zo dicht mogelijk bij en ten behoeve van de burger georganiseerd.
7. **De middelen efficiënt worden ingezet:** we moeten kritisch kijken naar de manier waarop we de beschikbare (gemeenschaps-) gelden inzetten.
8. **Bovenlokale samenwerking:** de gemeente Goirle werkt waar mogelijk en passend binnen de overige uitgangspunten van de Wmo samen met andere gemeenten.

De gemeente Goirle heeft de indeling van de Wmo in negen prestatievelden uit praktische overwegingen omgezet naar een indeling in zeven domeinen:

1. Samen leven in buurt en wijk
2. Opgroeien in Goirle
3. Informatie, advies en ondersteuning
4. Ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers
5. Meedoen makkelijker maken
6. Samenhangende ondersteuning voor kwetsbare groepen
7. Gezondheid

De Wmo prestatievelden 5 en 6 zijn samengevoegd tot het domein 'Meedoen makkelijker maken'. Bij beide prestatievelden gaat het immers om voorzieningen die gericht zijn op het bevorderen van de maatschappelijke deelname van mensen met een beperking en het behoud van de zelfstandigheid.

---

¹ (bron Divers Welzijnsonderneming, 's-Hertogenbosch).

De Wmo prestatievelden 7,8 en 9 zijn vanwege hun sterk samenhangende karakter samengevoegd tot het domein 'Ondersteuning aan kwetsbare burgers'. Daarnaast is ervoor gekozen om het domein 'Gezondheid' toe te voegen. Kwaliteit van gezondheid kan namelijk erg bepalend zijn om mee te kunnen doen in de samenleving. Door het lokaal gezondheidsbeleid te integreren in het Wmo-beleidsplan voldoet de gemeente Goirle aan de eisen op het terrein van de Wet collectieve preventie volksgezondheid.

Participatie van burgers en organisaties in de beleidsontwikkeling

De Wmo is een participatiewet. 'Meedoen' staat niet alleen voor deelname van burgers aan de samenleving; het staat ook voor inspraak en inbreng van burgers bij de ontwikkeling en uitvoering van het beleid. Nadenken over hoe maatschappelijke ondersteuning in de gemeente Goirle vorm en inhoud moet krijgen doet de gemeente samen met de burgers. In de ontwikkeling van dit beleidsplan heeft de gemeente burgers en instellingen veelvuldig betrokken en uitgenodigd om mee te denken en mee te praten. Daarmee kan dit beleidsplan met recht als het resultaat van interactieve beleidsontwikkeling worden beschouwd.

Interactieve sessies

In 2007 heeft de gemeente in totaal 8 interactieve bijeenkomsten voor burgers en (belangen)organisaties. Deze bijeenkomsten hadden betrekking op de thema's:

- Informatie en advies
- Mantelzorgondersteuning
- Vrijwillige inzet
- Leefbaarheid en sociale samenhang
- Individuele en algemene voorzieningen voor mensen met een beperking

De resultaten uit deze bijeenkomsten zijn gebruikt als input voor het opstellen van dit beleidsplan. Per hoofdstuk wordt hierop nader ingegaan in de paragraaf 'Wat is het probleem'.

Belangenbehartiging en cliëntparticipatie

In de Wmo staat in artikel 11 en 12 beschreven op welke wijze burgers, cliënten en belangenorganisaties betrokken moeten worden bij de beleidsontwikkeling binnen de Wmo. De gemeente Goirle heeft hiertoe in 2007 een convenant gesloten met verschillende lokale belangen- en/of cliëntorganisaties die zich richten op belangenbehartiging en/of positieversterking van ouderen, mensen met een beperking en kwetsbare doelgroepen in de samenleving. In dit convenant zijn de formele positie en inbreng van de betreffende organisaties ten opzichte van de gemeente en het beleid dat zij voert, vastgelegd. Deze organisaties zijn:

- Stuurgroep Opvang Vluchtelingen
- Platform Gehandicapten Goirle en Riel
- Katholieke Bond voor Ouderen (KBO) afdeling Goirle
- Katholieke Bond voor Ouderen (KBO) afdeling Riel
- Ouderinitiatief Wonen in Goirle (WIG)

Daarnaast is het Platform Minima Goirle een belangrijke gesprekspartner. Met hen is het convenant niet afgesloten omdat de inspraak van het platform is geregeld in de Verordening cliëntenparticipatie Wet werk en bijstand.

Naast participatie van cliënten- en belangenorganisaties streeft de gemeente Goirle ook naar participatie van de zogenaamde ongeorganiseerde burgers. Om deze reden heeft de gemeente ervoor gekozen om interactieve bijeenkomsten te organiseren waarbij inwoners breed zijn uitgenodigd om mee te praten. Het betrekken van ongeorganiseerde burgers zal in de toekomst met name vorm en inhoud krijgen door op wijk- en buurtniveau burgers te betrekken bij ontwikkelingen. Hierop wordt nader ingegaan in hoofdstuk 1 'Samen leven in buurt en wijk' van dit beleidsplan.

Interactief traject nota Integraal jeugdbeleid

In 2007 is in samenwerking met diverse betrokkenen voortvarend gewerkt aan de totstandkoming van de nota Jeugdbeleid Goirle 2008 – 2011. Hiertoe zijn verschillende interactieve sessies georganiseerd met de doelgroep en betrokken instellingen. De resultaten uit deze bijeenkomsten zijn als input gebruikt voor het opstellen van de nota. De nota Jeugdbeleid Goirle 2008 – 2011 maakt onderdeel uit van dit beleidsplan.

Interactief traject regionaal beleidskader 'Samen sterk voor kwetsbare burgers'

In het najaar van 2007 hebben de gemeenten in Midden-Brabant een regionaal beleidskader 'Samen sterk voor kwetsbare burgers' ontwikkeld. In dit beleidskader worden de ambities, doelstellingen en resultaten voor de komende 4 jaar op de prestatievelden 7,8 en 9 omschreven. Op deze beleidsterreinen is regionale samenwerking onontkoombaar. Ter voorbereiding op dit beleidskader zijn diverse gesprekken gevoerd met (vertegenwoordigers van) cliënten en betrokken instellingen. Tevens is in december 2007 een conferentie georganiseerd voor alle betrokkenen.

1. Samen leven in buurt en wijk

1.1 Inleiding

Met de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) heeft de gemeente de wettelijke taak gekregen om beleid te ontwikkelen op het gebied van sociale samenhang in en leefbaarheid van wijken en buurten. Het huidige Kabinet is ervan overtuigd dat voor een aanzienlijk deel van de problemen waarvoor nu een beroep gedaan wordt op de overheid, een betere, snellere, en vaak goedkopere oplossing gevonden kan worden in samenleving zelf. Hiervoor is een krachtige, sociale structuur nodig, waarbinnen zelforganisatie en maatschappelijke binding vorm kunnen krijgen.

Sociale samenhang is een meerduidig begrip. Het heeft betrekking op onderlinge contacten tussen mensen, de wijze waarop zij zich organiseren en hun integratie in de sociale omgeving. Sociale samenhang heeft een directe relatie met leefbaarheid. Het begrip leefbaarheid is net zoals sociale samenhang ook een meerduidig begrip en er bestaan hiervoor veel uiteenlopende definities. Leefbaarheid heeft in elk geval betrekking op de woonsituatie en woonomgeving van mensen en is daarmee een bij uitstek buurtgebonden verschijnsel.

Bij de kwaliteit van de woonomgeving gaat het om zaken als straatverlichting, groenvoorzieningen, speelplekken en parkeren. Ook het voorzieningenniveau kan worden beschouwd als een indicator van de leefbaarheid van een buurt. Bij de sociale kenmerken valt te denken aan onderlinge betrokkenheid, de kwaliteit van buurtcontacten en vormen van burenhulp.

Vanwege de vele raakvlakken met andere onderwerpen, zoals wonen, beheer en inrichting van de openbare ruimte, veiligheid en vrijwilligerswerk, vraagt het beleidsdomein 'Samen leven in buurt en wijk' bij uitstek om een integrale aanpak.

1.2 Uitgangspunten en rol gemeente

In het kader van het Wmo-beleid wil de gemeente Goirle de leefbaarheid in wijken en buurten bevorderen door de actieve bemoeienis van burgers met de eigen woonomgeving te vergroten, de onderlinge betrokkenheid te versterken en de ontmoetingsmogelijkheden te verbeteren.

Voor het slagen van deze doelstelling zijn actieve burgers en samenwerkingspartners nodig. De gemeente Goirle wil dit stimuleren, activiteiten aanjagen en faciliteren.

De gemeente Goirle streeft naar leefbare wijken. Met de Wmo krijgt het begrip leefbaarheid een bredere invulling. Naast 'schoon, heel en veilig' komt nu ook de 'zorgzame' buurt in beeld. In een sociaal veilige buurt is het voor oudere, kwetsbare of chronisch zieke mensen eenvoudiger om zelfstandig thuis te blijven wonen. Een wijkgerichte aanpak kan burgers stimuleren een bijdrage te leveren. Het is namelijk veel eenvoudiger om hulp of steun te bieden wanneer dit op loopafstand is van het eigen huis. Actieve buurtbewoners kunnen zo bijvoorbeeld taakverlichting bieden aan mantelzorgers.

De gemeente Goirle zal de komende jaren investeren op een gebiedsgerichte aanpak waarbij het samenspel tussen de sociale kenmerken, de fysieke kwaliteit en de veiligheid van de woonomgeving centraal staat. Immers, al deze zaken bepalen de mate waarin burgers prettig in hun eigen woonomgeving kunnen (blijven) wonen.

De gemeente Goirle wil burgers stimuleren om iets voor elkaar en hun wijk te doen. Dit sluit aan bij het toenemende maatschappelijke belang van de informele zorg die tot uiting komt in de Wmo.

De gemeente Goirle wil ook investeren in het accommodatiebeleid. Accommodaties vormen vaak de motor voor gebiedsontwikkeling. Buurtvoorzieningen zijn er gehuisvest, mensen ontmoeten elkaar daar. De inzet is erop gericht om de bestaande accommodaties beter toe te rusten op trends uit de samenleving. In verband met onder andere de vergrijzing is er meer behoefte aan ruimte voor 'wonen, welzijn en zorg'. De ontwikkeling van brede scholen biedt nieuwe kansen voor de wijk. De aanleiding van de komst van brede scholen is met name gelegen in een groeiende maatschappelijke vraag naar uitbreiding van de dagindeling van kinderen, in de sfeer van aanbieden van opvang, zorg en verrijking van de mogelijkheden op sociaal, cultureel en sportief gebied. Brede scholen kunnen ook een rol spelen in het voorkomen of bestrijden van achterstanden. De gemeente Goirle sluit in haar beleid aan bij de landelijke ontwikkelingen en ziet de brede school als versterking van haar lokaal onderwijs en jeugdbeleid.

Daarnaast bieden sportaccommodaties (voor binnen- en buitensport) uitstekende mogelijkheden voor mensen om elkaar te ontmoeten en hiermee de onderlinge betrokkenheid te versterken.

Voor doelgericht en doelmatig gebruik wil de gemeente Goirle de beschikbare ruimten flexibel en multifunctioneel maken. Het gebruik van de ruimten dient steeds aangepast te worden aan de vraag. Ook dienen ruimten geschikt te zijn voor meervoudig gebruik om ervoor te zorgen dat de ruimten zoveel mogelijk benut worden.

1.3 Wat is het probleem?

In 2007 is in opdracht van de Stichting Gezondheid en Welzijn Goirle een onderzoek gedaan naar de sociale participatie van de inwoners van de gemeente Goirle². De resultaten van dit onderzoek geven een positief beeld van de sociale contacten van Goirlenaren. Mensen hebben redelijk vaak contact met familie, vrienden en burens. Jonge mensen tussen de 18 en 39 jaar hebben meer contact met familie en vrienden terwijl mensen in de leeftijd van 60 jaar en ouder het meest contact hebben met burens. Uit het onderzoek blijkt ook dat mensen van buitenlandse afkomst minder contact hebben met burens dan autochtonen.

Het sociale netwerk van Goirlenaren is hoofdzakelijk lokaal georiënteerd. De meeste mensen uit het netwerk wonen in de gemeente Goirle en of in Brabant. Dit kan een kans zijn met het oog op de Wmo en de zorgzame samenleving. Als de fysieke afstand tussen mensen klein is, is het vaak makkelijker om een beroep te doen op het sociale netwerk wanneer er hulp of ondersteuning nodig is.

Een meerderheid van de Goirlenaren waardeert de sociale contacten positief. Ruim 90% geeft aan dat er mensen in de directe omgeving zijn waar men terecht kan en met wie men goed kan praten. Desalniettemin geeft een minderheid (6,3%) aan ontevreden te zijn over de sociale contacten.

---

² De betrokken burger, *een onderzoek naar de sociale participatie van de inwoners van de gemeente Goirle, bezien in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning*, Jeanette den Hartog-Graveland, Tilburg januari 2008

Een belangrijk aandachtspunt is dat inwoners van de gemeente Goirle relatief weinig contact hebben met buurtgenoten met een beperking. Dit terwijl juist mensen met een beperking of chronische ziekte vaker hulp nodig hebben om zelfstandig te kunnen functioneren.

Daarnaast zal er in dit kader speciale aandacht zijn voor de doelgroep nieuwe Goirlenaren (vluchtelingen en mensen die al langer in Nederland zijn).

Betrokkenheid in de buurt

Uit het onderzoek blijkt dat een overgrote meerderheid van de Goirlenaren (ruim 85%) zich thuis voelt in de buurt waarin hij/zij woont en ruim 88% voelt zich er veilig. Ook geeft een meerderheid aan dat de mensen elkaar kennen in de buurt en prettig met elkaar omgaan. Er is wel een verschil in wijken te zien. Zo blijkt dat mensen die in en rondom het centrum of in Riel wonen elkaar beter kennen dan in wijken zoals De Hellen en Grobbendonck. Het blijkt dat met name de buurtconstructie (de wijze waarop de buurt ruimtelijk is opgebouwd en ingericht) en het verdwijnen van voorzieningen een negatieve invloed hebben op de sociale contacten in de buurt.

Het algemene beeld is dat buurtactiviteiten de laatste jaren zijn afgenomen en dat ook buurtverenigingen langzaam verdwijnen. Mensen betreuren dit omdat zij het contact met buurtbewoners als waardevol zien.

Op basis van het onderzoek kunnen de navolgende aandachtspunten voor beleid geformuleerd worden:

- Stimuleren en faciliteren van buurtactiviteiten en buurtverenigingen.
- Sociale netwerk van mensen met een beperking waarbij de contacten niet alleen om de beperking oftewel hulpbehoefendheid draaien.
- Verschillen in wijken waar het gaat om betrokkenheid bij de buurt.

1.4 Wat doen we al?

Visievorming burgerparticipatie binnen een gebiedsgerichte aanpak

De gemeente Goirle vindt burgerparticipatie belangrijk. Dit komt ook tot uiting in onder andere het bestuursprogramma 2006 – 2010. Op dit moment wordt het initiatief genomen om tot een visie te komen voor burgerparticipatie binnen een gebiedsgerichte aanpak. Vanuit de gemeente worden burgers op verschillende manieren, al dan niet gebiedsgericht, betrokken bij ontwikkelingen. Recente voorbeelden zijn de Toekomstvisie, de wijkbijeenkomsten over het thema veiligheid, de betrokkenheid van burgers bij de groenomvormingsplannen en het interactieve traject ter voorbereiding op dit beleidsplan. Het probleem is echter dat vanuit de gemeentelijke afdelingen het begrip burgerparticipatie verschillend wordt ingevuld. Een integrale aanpak ontbreekt vooralsnog. Dit is een belangrijk aandachtspunt omdat de burger per definitie integraal denkt en niet zozeer in deelplannen. Ook is voor burgers niet altijd snel zichtbaar wat er met zijn of haar inbreng is gebeurd.

De uitdaging voor de komende jaren is het ontwikkelen van een 'eenduidige' gebiedsgerichte werkwijze waarbinnen integraliteit en burgerparticipatie centraal staan. Eenduidig wil echter niet zeggen dat er sprake is van een vast stramien. Een dergelijke werkwijze is een kwestie van nieuwe vormen blijven ontwikkelen en uitproberen. Wel is het van belang om uitgangspunten te formuleren.

Accommodatiebeleid

In maart 2006 heeft de gemeente Goirle de kadernota Accommodatiebeleid vastgesteld. De gemeente ziet het accommodatiebeleid als een belangrijk instrument om vorm en inhoud te geven aan het gemeentelijk welzijnsbeleid. Tot op heden is een beperkte uitvoering gegeven aan de activiteiten zoals beschreven in de kadernota. Dit wordt veroorzaakt doordat er met name prioriteit is gegeven aan een uitwerking van de kadernota in relatie met de ontwikkeling van de Brede School in de Hellen. Daarnaast vraagt de uitwerking van het beleidsdomein 'Samen leven in buurt en wijk' bij uitstek om een integrale aanpak. Het accommodatiebeleid is hier onlosmakelijk mee verboden.

De gemeente kiest bij de uitwerking van het accommodatiebeleid voor een wijkgerichte benadering waarbij de vraag van de burgers centraal staat. Op basis van de specifieke behoeften in een wijk moet worden bepaald welke voorzieningen en welke accommodaties noodzakelijk zijn om de leefbaarheid van de wijken te waarborgen en waar nodig te verbeteren. De wijkcentra vervullen in ieder geval de volgende basisfuncties: opvang, ontmoeting, ontspanning en ontwikkeling.

Het uitvoeren van de, in de nota accommodatiebeleid geformuleerde, activiteiten, moet integraal onderdeel zijn van de gebiedsgerichte aanpak die de gemeente de komende periode verder gaat uitwerken. Een gebiedsgerichte aanpak kan zich uiten in een dorpsontwikkelingsplan voor de kern Riel en wijkontwikkelingsplannen voor de kern Goirle. Vanuit het accommodatiebeleid is aangegeven dat bij voorkeur gestart wordt in de kern Riel of de wijk De Hellen. Deze gebieden worden benoemd als gebieden die (extra) aandacht behoeven om de leefbaarheid naar de toekomst te verbeteren en/of te behouden.

Meer specifiek kent de gemeente Goirle in het kader van maatschappelijke ondersteuning de volgende activiteiten:

Woonzorgservice in de wijk

Bij het project Woonzorgservice in de wijk worden mensen die hulp nodig hebben in de thuissituatie (ouderen en mensen met een beperking die zelfstandig wonen) ondersteund (boodschappen doen of onderhoud van de tuin). De werkzaamheden worden in eerste instantie verricht door mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt maar kunnen ook op vrijwillige basis verricht worden. Een belangrijke doelstelling van het project is het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid.

Brede schoolontwikkeling

De brede school is een samenwerkingsverband tussen partijen die zich bezighouden met opgroeiende kinderen. Doel van het samenwerkingsverband is de ontwikkelingskansen van de kinderen te vergroten. Een ander doel kan zijn een doorlopende, en op elkaar aansluitende opvang te bieden.

Onderwijs is in elk geval participant. Kinderopvang, welzijn, peuterspeelzaal, sport, cultuur, bibliotheek en andere instellingen kunnen ook een onderdeel van de brede school zijn. De gemeente werkt samen met betrokken partners aan de ontwikkeling van brede scholen, in eerste aanleg in de Frankische Driehoek en op de locatie Boschkens-Oost. Het visiedocument op de Brede Schoolontwikkeling in de gemeente Goirle treft u aan als bijlage bij dit hoofdstuk.

Buurtregie

Buurtregie is een overleg tussen woonstichting Leyakkers, politieteam Leydal, Instituut Maatschappelijk Werk en de gemeente. Deze partijen zetten zich in om de leefbaarheid van een buurt te vergroten door overlast te voorkomen en te verminderen. Buurtregie zorgt er verder ook voor dat mensen die complexe problemen (bijvoorbeeld isolement, armoede, verslaving) hebben de juiste hulp krijgen.

1.5 Wat willen we bereiken: ambitie en doelstellingen?

Doelstellingen (2011):

1. Er is sprake van een eenduidige werkwijze waarbinnen een integrale en gebiedsgerichte benadering van burgerparticipatie centraal staat.
2. Er is sprake van sociale samenhang en leefbaarheid van wijken en buurten.
3. Er is sprake van maatschappelijke inzet met name gericht op de eigen woonomgeving.
4. Er is sprake van een versterkte onderlinge betrokkenheid.
5. Er zijn (fysiek en sociaal) toegankelijke ontmoetingsmogelijkheden.
6. Kwetsbare inactieve burgers worden geactiveerd.
7. Nieuwe Goirlenaren voelen zich geaccepteerd.

Resultaten:

1. Grote zelfredzaamheid van burgers en dan met name van mensen met een beperking.
2. Sterke maatschappelijke verbanden.
3. Grote maatschappelijke participatie.
4. Actieve bijdragen van burgers aan de leefbaarheid van wijken en buurten.

1.6 Wat gaan we ervoor doen?

Om vorm en inhoud te geven aan bovenstaande doelstellingen worden in 2008 de volgende activiteiten uitgevoerd:

1. Het ontwikkelen van een 'eenduidige' gebiedsgerichte werkwijze waarbinnen integraliteit en burgerparticipatie centraal staan. Belangrijk onderdeel hiervan is een communicatieplan met de lijnen van en naar de burger op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau en het onderlinge verband daartussen.
2. Uitvoering geven aan het accommodatie beleid.
3. Brede school ontwikkeling.
4. Uitvoering geven aan Buurtregie.
5. Woonzorgservice in de wijk.

De activiteiten zijn uitgewerkt in een activiteitenprogramma, vooralsnog alleen voor het jaar 2008. Dit programma treft u aan als bijlage bij dit hoofdstuk. Jaarlijks zal een dergelijk programma worden uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd aan het college van B&W.

Aandachtspunten 2009 -2011

Bovenstaande activiteiten zijn ook de aandachtspunten voor de jaren 2009 – 2011. Met name de punten 1, 2 en 3 zijn sterk ontwikkelingsgericht. Een aandachtspunt voor de jaren 2009 – 2011 is ook het opstellen van een dorpsontwikkelingsplan voor Riel.

In samenwerking met de Stuurgroep Opvang Vluchtelingen worden activiteiten ontwikkeld gericht op de integratie van nieuwe Goirlenaren in de gemeente Goirle.

1.7 Wat gaat het kosten?

Activiteit / project	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €
Ontwikkelen van een integrale gebiedsgerichte aanpak waarbinnen burgerparticipatie centraal staat	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Brede School ontwikkeling (inhoudelijk: coördinatie en activiteiten)*	35.000,00	35.000,00	35.000,00	35.000,00
Woonzorgservice in de wijk**	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Buurtregie***				
Totaal	35.000,00	35.000,00	35.000,00	35.000,00

Voor alle lopende activiteiten geldt dat in de begroting 2008 dekking aanwezig is. Het budget voor het jaar 2008 wordt als uitgangspunt genomen voor de jaren 2009 t/m 2011. Hierbij geldt dat er geen rekening is gehouden met jaarlijkse indexering. Mochten op basis van de uitvoeringsprogramma's meer of nieuwe middelen nodig zijn dan wordt dit meegenomen bij de nieuwe wensen voor de begroting.

*Voor de huisvestingskosten van de brede scholen Boschkens-Oost en Frankische Driehoek zijn structurele dekkingsmiddelen in de gemeentebegroting opgenomen. De feitelijke omvang van de huisvestingskosten van de brede school Frankische Driehoek is afhankelijk van het resultaat van het overleg dat onder leiding van Brink Groep tussen gemeente en Woonstichting Leyakkers wordt gevoerd. Alsdan zal worden bezien of de in de gemeentebegroting opgenomen dekkingsmiddelen toereikend zijn. Voor de Brede School Boschkens Oost is inmiddels een principeakkoord bereikt over de hoogte van de gelijkmatige huursom voor een 40-jarige termijn, te weten € ca. 262.000,00 op jaarbasis. Additioneel op deze huursom dienen de eigenaarskosten (o.z.b., verzekeringen, onderhoud) aan de woonstichting te worden vergoed. Dit bedrag dient nog nader te worden bepaald.

** Over de voortzetting van het project Woonzorgservice in de wijk dient nog besluitvorming plaats te inden.

*** Buurtregie brengt geen kosten met zich mee anders dan kosten voor ambtelijke inzet.

2. Opgroeien in Goirle

2.1 Inleiding

Jeugd is de basis van onze samenleving. Of het goed gaat met de jeugd bepaalt in belangrijke mate de kwaliteit van onze samenleving, nu en in de toekomst. Investeren in de jeugd van nu is van vitaal belang, niet alleen voor de individuele ontplooiingsmogelijkheden van jongeren, maar ook voor de sociale samenhang en een duurzame economische ontwikkeling.

De gemeente Goirle beoogt dat de Goirlese jeugd van 0 tot en met 23 jaar zich ontwikkelt tot evenwichtige volwassenen die zowel sociaal als economisch zelfstandig functioneren in de samenleving. Om aan deze visie vorm en inhoud te kunnen geven is een integrale aanpak op verschillende leefmilieus noodzakelijk. Vanuit dit oogpunt kiest de gemeente Goirle ervoor om prestatieveld 2 van de Wmo (op preventie gerichte ondersteuning voor jeugdigen met problemen met opgroeien en ouders met problemen met opvoeden) in een breder kader te plaatsen.

De gemeente Goirle geeft hier invulling aan middels de nota Jeugdbeleid Goirle 2008 – 2011 'Verbinden en versterken: de jump in de goede richting'. Deze nota is in oktober 2007 door de raad van de gemeente Goirle vastgesteld en heeft een sterk integraal karakter. De nota treft u aan als bijlage bij dit hoofdstuk.

Dit hoofdstuk is een korte samenvatting van de ambities, doelstellingen en resultaten zoals deze omschreven zijn in de nota Jeugdbeleid. In sommige paragrafen zal, om herhaling te voorkomen, verwezen worden naar de teksten in de nota Jeugdbeleid. Om een volledig beeld te geven van alle activiteiten in het kader van maatschappelijke ondersteuning is ervoor gekozen om de nota Jeugdbeleid onderdeel te laten zijn van dit beleidsplan.

2.2 Uitgangspunten en rol gemeente

De gemeente Goirle hecht veel belang aan jeugd en heeft dit tot speerpunt van beleid gemaakt. Om die reden is de gemeente in 2007 overgegaan tot herijking van het jeugdbeleid om zodoende de meest gunstige randvoorwaarden voor het opgroeien en opvoeden te creëren. Het doel daarbij is dat de Goirlese jeugd zich ontwikkelt tot evenwichtige volwassenen die zowel sociaal als economisch zelfstandig functioneren. Enerzijds wordt hierbij gesteld dat de jeugd recht heeft op een eigen plaats in de samenleving met mogelijkheden om vorm en inhoud te geven aan hun leven en hun eigen toekomst te bepalen. Anderzijds wordt gesteld dat jongeren verplichtingen hebben en hun eigen verantwoordelijkheid moeten (leren) kennen. Als uitgangspunt kiest de gemeente voor een positieve benadering. Dit houdt in dat zij gelooft in de kracht van en niet in de klacht over jongeren.

De levensloop van het kind is leidend voor de inrichting van het Goirlese jeugdbeleid. Het beleid moet de behoeften van het kind in elke levensfase volgen.

Daarom kiest de gemeente Goirle voor een integrale aanpak waarbij geïnvesteerd wordt op een viertal leefmilieus:

1. Opvang, educatie en werk.
2. Opvoeding, bescherming en veiligheid.
3. Jeugd (gezondheids)zorg.
4. Vrije tijd.

Onderdeel van deze leefmilieus zijn de vijf basisfuncties die in het kader van Wmo centraal staan:

- Informatie- en adviesfunctie.
- Signaleren van problemen.
- Toeleiding naar het hulpaanbod.
- Licht pedagogische hulp.
- Coördinatie van zorg.

Om de doelstellingen van het jeugdbeleid te bereiken is het noodzakelijk dat de samenwerking tussen verschillende partijen gestimuleerd wordt en dat overlap en lacunes worden voorkomen. De gemeente Goirle wil als overstijgende organisatie zorgen voor deze stimulans tot samenwerking door als regievoerder op te treden.

2.3 Wat is het probleem?

In 2006 woonden er in de gemeente Goirle, op een bevolking van 22.146 inwoners, 6.307 jeugdigen in de leeftijd van 0 t/m 23 jaar (CBS, 2006). Daarmee is 28% van de bevolking jongeren dan 24 jaar. Ten aanzien van de vier leefmilieus is geïnventariseerd hoe het ervoor staat met de jeugd en met de jeugdvoorzieningen. Geconcludeerd kan worden dat het goed gaat met de Goirlese jeugd.

Dit laat onverlet dat er uitdagingen liggen voor de toekomst. Zo is er in de gemeente Goirle een beperkt aanbod van betaalbare huur- en koopwoningen voor starters. Een investering op dit gebied is noodzakelijk om te voorkomen dat jongeren zich buiten de gemeentegrenzen gaan vestigen.

Het aantal jongeren dat in 2006 is veroordeeld of een taakstraf heeft moeten vervullen ligt onder het Midden-Brabantse gemiddelde. Wel neemt de ernst van de gepleegde misdrijven toe. Daarnaast ligt het aantal meldingen van kindermishandeling relatief hoog in de gemeente Goirle en ontbreekt een samenhangende aanpak in de vorm van een netwerk jeugdhulpverlening voor jongeren boven de 12 jaar. De reden van het hoge aantal gevallen van kindermishandeling is bron van onderzoek.

Op het gebied van de jeugd (gezondheids)zorg zien we dat er relatief veel kinderen regelmatig worden gepest op school. Ook het percentage dat te maken heeft gehad met ongewenste seksuele ervaringen ligt relatief hoog. Daarnaast wordt er door de Goirlese jeugd relatief veel gebruik gemaakt van alcohol en drugs.

Tot slot wordt door jongeren zelf aangegeven dat zij behoefte hebben aan ruimere openingstijden van het jongerencentrum Mainframe en aan meer inzet van het jongerenwerk.

2.4 Wat doen we al?

De afgelopen jaren hebben ontwikkelingen in het kader van het jeugdbeleid niet stilgestaan. Landelijk is in 2003 gestart met de Operatie Jong waarbij 7 ministeries de handen ineengeslagen hebben om te komen tot een sterk en resultaatgericht jeugdbeleid onder het motto 'Zet het kind centraal'. In april 2006 is door Operatie Jong het sturingsadvies 'Koersen op het kind' aangeboden aan het Kabinet. In dit sturingsadvies staan wijzigingen in de structuur en de aansturing van het jeugdbeleid die het aanpakken van knelpunten mogelijk maken.

Op provinciaal niveau is het beleidskader Jeugd 2005 – 2008 ontwikkeld. De Provincie Noord-Brabant heeft zich hiermee tot doel gesteld om een samenhangende, sluitende en vraaggeoriënteerde infrastructuur voor het jeugdbeleid tot stand te brengen. De Provincie heeft met name de verantwoordelijkheid voor de geïndiceerde Jeugdzorg en heeft de regiefunctie als het gaat om de samenhang tussen de beleidsterreinen jeugdwelzijn, onderwijs, jeugdgezondheidszorg en jeugdzorg. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de voorliggende voorzieningen.

In de gemeente Goirle zijn veel (maatschappelijke)organisaties en instellingen actief op het brede terrein van jeugdbeleid. Een overzicht hiervan treft u aan in de nota Jeugdbeleid pagina 49 t/m 52.

Om jongeren actief te betrekken bij thema's die spelen binnen de gemeente Goirle wordt gewerkt met een jeugdgemeenteraad. Daar komen onder andere thema's aan de orde als veiligheid, speelplaatsen (organisatie straatspeeldag) en kinderrechten. Jongeren van de laatste groep van het basisonderwijs en de eerste groep van het voortgezet onderwijs kunnen zitting nemen in de jeugdgemeenteraad.

2.5 Wat willen we bereiken?

De gemeente Goirle beoogt dat de Goirlese jeugd zich ontwikkelt tot evenwichtige volwassenen die zowel sociaal als economisch zelfstandig functioneren. Om dit te bereiken zijn er op de vier leefmilieus doelstellingen geformuleerd. Deze worden nader uitgewerkt in de nota Jeugdbeleid.

2.6 Wat gaan we ervoor doen?

Per leefmilieu is een aantal projectteams geformeerd bestaande uit de gemeente, de doelgroep en betrokken (maatschappelijke) organisaties. De projectteams hebben als opdracht om de aanbevelingen uit te werken in een plan van aanpak. Dit leidt tot concrete activiteiten voor de komende 4 jaar. De projectstructuur treft u aan in de nota Jeugdbeleid.

2.7 Wat gaat het kosten?

Activiteit / project	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €
Schoolmaatschappelijk werk Voortgezet Onderwijs	7.500,00	7.500,00	7.500,00	7.500,00
Schoolmaatschappelijk werk Basis Onderwijs	12.355,00	12.355,00	12.355,00	12.355,00
Netwerk Jeugdhulpverlening 12-	10.727,00	10.727,00	10.727,00	10.727,00
Training sociale vaardigheden	6.515,00	6.515,00	6.515,00	6.515,00
Halt project	10.040,00	10.040,00	10.040,00	10.040,00
Peuterspeelzaal werk	145.184,50	145.184,50	145.184,50	145.184,50
Jeugd- en jongerenwerk (incl. scouting)	248.638,50	248.638,50	248.638,50	248.638,50
Diversen activiteiten jeugdbeleid (w.o. sportinstuif en Euregioorkest)	4.500,00	4.500,00	4.500,00	4.500,00
Jeugdgemeenteraad	1.150,00	1.150,00	1.150,00	1.150,00
Procesmanager Jeugd	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Monitor en evaluatie instrument Jeugd	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	48.053	87.292	113.865	144.160
Totaal	494.663,00	533.902,00	560.475,00	590.770,00

Voor alle lopende activiteiten geldt dat in de begroting 2008 dekking aanwezig is. Het budget voor het jaar 2008 wordt als uitgangspunt genomen voor de jaren 2009 t/m 2011. Hierbij geldt dat er geen rekening is gehouden met jaarlijkse indexering. Mochten op basis van de uitvoeringsprogramma's van de verschillende projectteams meer of nieuwe middelen nodig zijn dan wordt dit meegenomen bij de nieuwe wensen voor de begroting.

In de voorjaarsnota 2009 wordt een eerste raming gemaakt van de kosten voor dat jaar.

3. Informatie, advies en ondersteuning

3.1 Inleiding

Het geven van informatie, advies en ondersteuning is een belangrijk prestatieveld van de Wmo. Met het geven van informatie en advies wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij gaan om algemene voorzieningen zoals (voldoende) informatiepunten, maar ook om meer specifieke voorzieningen zoals een individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag. Het is wenselijk dat de gemeente zich hierbij laat leiden door de *'één loket gedachte'*: een burger dient zich in principe niet vaker dan éénmaal tot de gemeente behoeven te wenden om over het gehele scala van voorzieningen de nodige informatie te verkrijgen.

Bij ondersteuning moet gedacht worden aan de ondersteuning van (kwetsbare) burgers bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Ondersteuning richt zich op regieversterking van de burger (en diens omgeving) met als doel de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen. Het kan informatie en advies, maar vooral ook uitgebreide vraagverheldering en kortdurende en kortcyclische ondersteuning bij keuzes op diverse levensterreinen omvatten. Ondersteuning gaat een stap verder dan informatie en advies en richt zich op mensen die voor een vraag of een situatie staan die zodanig complex is dat de betreffende persoon het zelf en met zijn omgeving niet op kan lossen.

3.2 Uitgangspunten en rol gemeente

De gemeente Goirle heeft als uitgangspunt dat burgers zo lang mogelijk zelfstandig kunnen functioneren, wat inhoudt dat mensen zelfstandig kunnen wonen en deelnemen aan de samenleving. Dit uit zich bijvoorbeeld door de toegankelijkheid van woningen, openbare gebouwen en winkels. Anderzijds kan het verstrekken van voorzieningen, zoals een scootmobiel of hulp bij het huishouden, mensen in staat stellen hun dagelijkse activiteiten te blijven uitvoeren. Een voorwaarde hiervoor is dat burgers op de hoogte zijn van de mogelijkheden die de gemeente biedt om zelfstandig functioneren mogelijk te blijven maken. De gemeente Goirle wil dit realiseren door juiste en toegankelijke informatie over wonen, welzijn en zorg aan te bieden. Het gevolg hiervan is een beter gebruik van de beschikbare voorzieningen. Wanneer de vraag met informatie en advies niet volledig is beantwoord kan extra ondersteuning geboden worden.

Het geheel van informatie, advies en ondersteuning krijgt in de gemeente Goirle vorm via 't Loket. Uitgangspunt van de Wmo is dat een potentiële klant zich in principe niet vaker dan éénmaal tot de gemeente hoeft te richten om de nodige informatie te krijgen over het gehele scala aan voorzieningen. 't Loket maakt dit mogelijk. 't Loket symboliseert tevens de samenwerking van ketenpartners die samen met en onder regie van de gemeente verantwoordelijk zijn voor een goede ondersteuning.

De informatie, advies en ondersteuning zijn in principe voor alle inwoners van de gemeente Goirle toegankelijk. De verwachting is echter dat met name ouderen, mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking en mensen met materiele problemen gebruik maken van het beschikbare aanbod. In toenemende mate zullen ook mensen met chronisch psychisch of een psychosociaal probleem de weg naar 't Loket weten te vinden.

Vanuit het prestatieveld 'Informatie, advies en cliëntondersteuning' wordt informatie en advies gegeven over alle prestatievelden van de Wmo. De grootste nadruk ligt echter op prestatieveld 6, individuele voorzieningen.

3.3 Wat is het probleem?

Er gaat veel goed op het gebied van informatie en advies in de gemeente Goirle. Burgers zijn met name tevreden over het feit dat er binnen de gemeente Goirle één plek is waar alle vragen gesteld kunnen worden op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Dit kwam duidelijk naar voren tijdens de twee interactieve bijeenkomsten over het thema 'Informatie en Advies' die ter voorbereiding op dit beleidsplan hebben plaatsgevonden. Aangegeven werd dat men over het algemeen tevreden over de dienstverlening van 't Loket. Dit wordt bevestigd door het klanttevredenheidsonderzoek dat in 2007 heeft plaatsgevonden. Aan klanten zijn vragen gesteld met betrekking tot de bereikbaarheid en openingstijden van 't Loket, kwaliteit van de dienstverlening (begrijpelijke informatie, deskundigheid medewerkers, voldoende aandacht voor de vraag) en eventuele verbeterpunten. De klanten die hebben meegedaan aan het onderzoek geven 't Loket gemiddeld een rapportcijfer van 8,2 waarbij met name de behulpzaamheid, vriendelijkheid en het geduld van de medewerkers hoog werden gewaardeerd.

Tijdens de interactieve bijeenkomsten is echter ook een aantal aandachts- en verbeterpunten genoemd, te weten:

1. Ontbreken van sociale kaart van de gemeente Goirle en omgeving.
2. Onvolledige gemeentegids.
3. Onvoldoende inzicht in en overzicht van regelgeving.
4. Voortdurend actualiseren van informatie.
5. Betere voorlichting over 't Loket.
6. Zorg voor voldoende privacy bij de receptie bij het beantwoorden van de telefoon en het te woord staan van cliënten.
7. Huisbezoek door de medewerkers van 't Loket.
8. Behoefte aan een dementieconsulent.
9. Uitwisselingsbijeenkomst tussen 't Loket en vrijwilligersorganisaties.
10. Klantvolgsysteem (de vraag van de klant volgen).

Bovengenoemde punten staan centraal in de beleidsvoornemens en activiteiten op het gebied van informatie, advies en cliëntondersteuning voor de jaren 2008 – 2011.

3.4 Wat doen we al?

't Loket

Sinds 2007 is in de gemeente Goirle de 'één loketgedachte' vormgegeven door 't Loket waarin verschillende partijen samenwerken. Bij 't Loket kunnen inwoners van de gemeente Goirle terecht voor informatie en advies over wonen, welzijn en zorg. Daarnaast bieden loketmedewerkers ook ondersteuning bij bijvoorbeeld het invullen van aanvragen of inschrijvingen. Indien nodig zal doorverwezen worden.

't Loket vormt de frontoffice voor de gemeentelijke Wmo-voorzieningen. 't Loket neemt de aanvragen in behandeling en sluit deze door naar de backoffice die verantwoordelijk is voor de indicatiestelling en het afgeven van de beschikking.

Professionele organisaties

Informatie en advies wordt ook gegeven door professionele aanbieders van diensten zoals de Stadsbank Midden-Nederland, het Instituut Maatschappelijk Werk, de woonstichting, de thuiszorgorganisaties en de organisaties voor geestelijke gezondheidszorg. Ook de gemeente is een belangrijke aanbieder van informatie en advies en dan met name de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening die een belangrijke publieksfunctie heeft.

Vrijwilligersorganisaties en initiatieven

De gemeente Goirle kent vele vrijwilligersinitiatieven die zich richten op het geven van informatie en advies aan kwetsbare burgers. Veel van deze initiatieven bieden daarnaast ook ondersteuning. De belangrijkste initiatieven zijn: Formulierenbrigade, Stuurgroep opvang vluchtelingen, belastinginvullers (KBO's), ouderenadviseurs (KBO's), huisbezoek 75 plussers en Stichting Leergeld. Ook de kerken vervullen een belangrijke rol als het gaat om vrijwillige inzet.

Ondersteuning aan (kwetsbare) burgers

Ondersteuning aan (kwetsbare) burgers wordt in de gemeente Goirle geboden door verschillende vrijwilligersorganisaties maar ook door professionele aanbieders zoals MEE (voor mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke handicap of chronische ziekten), het IMW (voor mensen met sociaal-maatschappelijke problemen), de Twern/Antenne en het Steunpunt Mantelzorg Midden-Brabant. Daarnaast biedt ook de gemeente (afdeling Maatschappelijke Dienstverlening) ondersteuning aan (kwetsbare) burgers in de vorm van hulp bij het vinden van werk.

3.5 Wat willen we bereiken: doel en resultaten?

Doelstellingen (2011):

1. Een centraal Wmo-loket dat laagdrempelig en goed bereikbaar is en een breed en geïntegreerd dienstenaanbod levert op het gebied van wonen, welzijn en zorg.
2. Toegankelijke en volledige informatie over wonen, welzijn en zorg.
3. Adequate cliëntondersteuning.
4. Een goed functionerend klantvolgsysteem .

Resultaten:

1. Actuele sociale kaart.
2. Aanbod van cliëntondersteuning.
3. Klantvolgsysteem.
4. Klanten van 't Loket zijn tevreden over de beschikbaarheid van de informatie en het gegeven advies en beoordelen de dienstverlening van 't Loket met minimaal een 8,2.

3.6 Wat gaan we ervoor doen?

Om vorm en inhoud te geven aan bovenstaande doelstellingen worden in 2008 de volgende activiteiten uitgevoerd:

1. Ontwikkeling van een (digitale) sociale kaart op het gebied van wonen, welzijn en zorg.
2. Actualiseren van informatie.
3. Voorlichting over 't Loket waaronder ook een informatiebijeenkomst voor vrijwilligersorganisaties.
4. Voorbereiding evaluatie van 't Loket.
5. Gemeentelijke website 'Welzijn en zorg' ontwikkelen.
6. Uitgeven Wmo krant.

De activiteiten voor 2008 zijn uitgewerkt in een activiteitenprogramma. Dit programma treft u aan als bijlage bij dit hoofdstuk. Jaarlijks zal een dergelijk programma worden uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd aan het college van B&W.

Aandachtspunten 2009 –2011

- Opzetten van een klantvolgsysteem.
- Evaluatie van 't Loket volgens landelijk opgesteld format (Vraagwijzer).
- Ontwikkeling van een digitaal loket.
- Cliëntondersteuning: in beeld brengen verschillende vormen en afstemming.

3.7 Wat gaat het kosten?

Activiteit / project	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €
't Loket (coördinatie en backoffice de Twern/Antenne)*	126.137,00	126.137,00	126.137,00	126.137,00
Ontwikkelen digitale sociale kaart	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Professionele ondersteuning van de Twern/Antenne aan vrijwilligersinitiatieven (formulierenbrigade, vrijwilligers huisbezoek 75+. Vrijwilligershulpdiensten Goirle en meldpunt vrijwillige thuishulp Riel)	67.536,00	67.536,00	67.536,00	67.536,00
Afname producten Stadsbank Midden-Nederland	45.000,00	45.000,00	45.000,00	45.000,00
Subsidie Instituut Maatschappelijk Werk**				
Subsidiering de Twern/Antenne en Stichting Mantelzorg Midden-Brabant voor ondersteuning mantelzorg***				
Totaal	238.673,00	238.673,00	238.673,00	238.673,00

Voor alle lopende activiteiten geldt dat in de begroting 2008 dekking aanwezig is. Het budget voor het jaar 2008 wordt als uitgangspunt genomen voor de jaren 2009 t/m 2011. Hierbij geldt dat er geen rekening is gehouden met jaarlijkse indexering. Mochten op basis van de activiteitenprogramma's meer middelen nodig zijn dan wordt dit meegenomen bij de nieuwe wensen voor de begroting.

* Met betrekking tot 't Loket moet opgemerkt worden dat de werkelijke kosten hoger zijn. Niet alleen de Twern/Antenne levert medewerkers voor de frontoffice. Dit geldt ook voor het Instituut Maatschappelijk Werk (IMW), MEE en de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening van de gemeente Goirle. De kosten die het IMW maakt voor 't Loket maken integraal onderdeel uit van de begroting van het IMW, MEE ontvangt van de gemeente geen subsidie maar wordt gefinancierd vanuit rijksoverheid.

** De subsidie voor het Instituut Maatschappelijk Werk is meegenomen in hoofdstuk 6 'Samenhangende ondersteuning voor kwetsbare groepen'.

*** De subsidie aan de Twern/Antenne en Stichting Mantelzorg Midden-Brabant ten behoeve van de ondersteuning aan mantelzorgers is meegenomen in hoofdstuk 4 'Ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers'.

4. Ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk heeft betrekking op de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers. Deze twee thema's worden in de Wmo in één prestatieveld benoemd. Redenen hiervoor zijn de overzichtelijkheid van het aantal prestatievelden en het feit dat de gemeenschappelijke factor van de beide thema's is gelegen in de zorg en inzet voor naasten. De positie van mantelzorgers en vrijwilligers is echter niet identiek. Mantelzorg wordt verleend vanuit een bestaande relatie met degene die zorg nodig heeft. Meestal is het geen bewuste keuze maar rolt men er geleidelijk in. Vrijwilligers werken vanuit hun eigen persoonlijke motivatie en keuze. Hierbij gaat het meer om het opdoen van ervaring en het realiseren van persoonlijke ontplooiing. Deze verschillen vragen om een andere vorm van ondersteuning en aandacht. Om deze reden worden in dit hoofdstuk de thema's mantelzorg en vrijwilligers apart behandeld.

4.2 Uitgangspunten en rol gemeente

Mantelzorg

In de Wmo wordt een appèl gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van burgers om zoveel mogelijk voor elkaar te zorgen. Wanneer iemand zorgt voor een oudere, zieke of gehandicapte met wie zij een persoonlijke relatie hebben, dan noemen we dat mantelzorg. Het gaat om onbetaalde zorg voor een naaste die méér is dan incidenteel een handje helpen.

Mantelzorgers zijn een onmisbare partner in het zorgbeleid. Landelijke cijfers geven aan dat kwetsbare burgers het grootste gedeelte van de dagelijkse hulp in de thuissituatie (80%) ontvangen van familieleden, vrienden of andere naasten, de mantelzorgers. De inzet van mantelzorgers helpt het beroep op voorzieningen te beperken of uit te stellen.

Mantelzorg staat voor een aantal waarden die de gemeente Goirle wil versterken in de samenleving: solidariteit met minder gezonde familieleden, vrienden en buren en mensen die verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf en voor hun omgeving. Er zijn veel meer mantelzorgers actief in de gemeente Goirle dan er op dit moment gebruik maken van de diverse vormen van ondersteuning. Onbekendheid met het aanbod aan mantelzorgondersteuning is hiervoor een belangrijke verklaring. Maar ook de factor van identificatie (mensen die volgens de definitie mantelzorger zijn, maar zichzelf niet zo noemen) speelt een grote rol.

De gemeente wil dit veranderen door bewustwording van de doelgroep en het uitbreiden van het ondersteuningsaanbod. De vraag wat een mantelzorger kan is een andere vraag dan wat een mantelzorger wil. Vanuit dat opzicht is het van belang om bij de indicatiestelling ook met mantelzorgers rekening te houden.

De gemeente Goirle zal in toenemende mate het begrip 'familiezorg' gaan gebruiken. Als er iemand in een familie ziek wordt, dan treft dat namelijk vaak die hele familie.

In de mantelzorgondersteuning is het daarom van belang om de relaties in een gezin in beeld te brengen en van daaruit een ondersteuningaanbod op te zetten. Via deze weg verandert 'mantelzorg' in 'familiezorg', waarbij niet meer de individuele mantelzorger uitgangspunt is van de ondersteuning maar het gehele systeem (gezin).

Vrijwilligerswerk

Vrijwillige inzet staat symbool voor veel positieve zaken. Het biedt mensen de gelegenheid om elkaar te ontmoeten en mensen kunnen elkaar helpen waardoor kwetsbare groepen weer kunnen 'meedoen' aan de samenleving. Dit maakt dat vrijwilligers onmisbaar zijn voor de sociale samenhang in de gemeente. Heel veel Goirlenaren zetten zich in als vrijwilliger en verzetten enorm veel werk op uiteenlopende maatschappelijke terreinen. Dat is altijd al zo geweest; de komst van de Wmo verandert daar niets aan. Deze wet geeft de gemeente Goirle wel meer mogelijkheden om mensen ook in de toekomst te motiveren en ondersteunen zich vrijwillig voor de samenleving in te zetten.

Er zijn niet alleen veel vrijwilligers in de gemeente Goirle; er is ook een aanbod van ondersteuning gericht op vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. De gemeente Goirle wil de omvang van het vrijwilligersbestand in de toekomst behouden door vrijwilligers zo goed mogelijk te ondersteunen en te stimuleren. Hiertoe zal het bestaande ondersteuningsaanbod een extra impuls krijgen.

4.3 Wat is het probleem?

Mantelzorg

Er zijn veel mantelzorgers actief in de gemeente Goirle. Op basis van het onderzoek 'De betrokken burger' dat in 2007 in opdracht van de Stichting Gezondheid en Welzijn Goirle is uitgevoerd, blijkt dat ongeveer een kwart van de inwoners mantelzorg verleend. Tweederde van hen is vrouw.

Er zijn verschillende typen van ondersteuning die gegeven kunnen worden, zoals huishoudelijke hulp, persoonlijke verzorging en materiele of emotionele ondersteuning. Het grootste deel van de gegeven ondersteuning heeft een materieel karakter. Dit betekent hulp bij de administratie, vervoer of andere praktische zaken. Door 77% van de mantelzorgers wordt eveneens emotionele ondersteuning gegeven. Persoonlijke verzorging is de minst verleende ondersteuning.

Gemiddeld wordt 6,5 uur per week besteed aan mantelzorg. Het gehanteerd percentage mantelzorgers hangt af van de definitie van mantelzorg, al naar gelang de zwaarte van de zorg. Het Sociaal Cultureel Planbureau hanteert een definitie van mantelzorg voor vormen van zorg die meer dan drie maanden duren en meer dan 8 uur in de week in beslag nemen. Uit het onderzoek naar de betrokken burger blijkt dat een kleine groep (21%) meer dan 8 uur per week mantelzorg verleent. Verder blijkt dat mantelzorg vaak een langdurig karakter heeft.

Mantelzorg kan veel voldoening kan geven maar de zorg voor de ander kan zowel psychisch als fysiek ook belastend zijn. Het is bekend dat mantelzorgers vaak te lang wachten met het zoeken van hulp. Daarnaast is het moeilijk om mantelzorgers te bereiken om zodoende (dreigende) overbelasting te voorkomen. Mantelzorgers zijn door de uitvoering van de vele zorgtaken vaak gebonden aan huis en willen de zorg niet uit handen geven. Zij voelen zich vaak voor 24 uur, dag en nacht, verantwoordelijk voor degenen voor wie zij zorgen en kunnen dit moeilijk loslaten.

Dit gaat ten koste van de eigen vrije tijdbesteding en het onderhouden van sociale contacten buitenshuis. Van de Goirlese mantelzorgers ervaart ongeveer 20% ook daadwerkelijk een druk op het persoonlijke leven door het zorgen voor een ander. Dit betreft met name de groep die meer dan 8 uur per week mantelzorg verleent. In dit geval is het noodzakelijk dat tijdelijk of voor langere tijd een gedeelte van de zorg overgenomen wordt van de mantelzorger. Om te voorkomen dat de mantelzorger zelf zorgvrager wordt, moet ingezet worden op het voorkomen en verminderen van overbelasting.

Op basis van de interactieve sessie ter voorbereiding van dit beleidsplan en landelijk onderzoek blijkt dat de ondersteuningsvragen van mantelzorgers liggen op het snijvlak van wonen, welzijn, zorg en arbeid. Ondersteuningsvragen zijn:

- Informatie en advies
- Eén aanspreekpunt
- Emotionele ondersteuning
- Lotgenotencontacten
- Respijtvorzieningen (af en toe een middag vrij of een weekend weg)
- Coördinatie en regelwerk
- Sociale contacten
- Waardering en erkenning
- Ruimere openingstijden voorzieningen voor werkende mantelzorgers

Bovengenoemde ondersteuningsvragen staan centraal in het aanbod van mantelzorgondersteuning voor de jaren 2008 – 2011.

Vrijwilligers

Uit het onderzoek 'De betrokken burger' blijkt dat 35% van de inwoners uit de gemeente Goirle vrijwilligerswerk verricht. Veel vrijwilligers zijn actief voor een sportvereniging maar een groot aantal zet zich ook in binnen de (gezondheids)zorg. Het aantal uren dat aan vrijwilligerswerk besteed wordt is erg divers. Uit het onderzoek blijkt dat jongeren vaak kiezen voor incidenteel vrijwilligerswerk zoals een week jeugdvakantiewerk of het begeleiden van jeugd met carnaval.

Het opdoen van nieuwe contacten, iets voor een ander betekenen en verbondenheid met de doelstelling en activiteiten van een organisatie worden door inwoners uit de gemeente Goirle genoemd als belangrijke drijfveren om vrijwilligerswerk te gaan doen.

Ondanks dat veel mensen zich vrijwillig inzetten zien we ook dat het vrijwilligerswerk onder druk staat. Een veel gehoord geluid van met name maatschappelijke organisaties en zorginstellingen is dat het steeds lastiger wordt om nieuwe vrijwilligers te vinden. Daarnaast zien we ook een andere soort vrijwilliger ontstaan. De traditionele vrijwilliger die zich jarenlang binnen een organisatie inzet, bestaat gelukkig nog wel, maar meer dan voorheen willen mensen zich tijdelijk en vooral flexibel op vrijwillige basis inzetten.

Ter voorbereiding op dit beleidsplan is er in 2007 een interactieve bijeenkomst georganiseerd met als thema 'Vrijwillige inzet'. Tijdens deze bijeenkomst is gesproken over wat vrijwilligers belangrijk vinden en welke knelpunten zij ervaren.

Vrijwilligers vinden het belangrijk dat zij gewaardeerd en erkend worden door de organisatie waar zij werken en door de gemeente. Vrijwilligers zien de gemeente als bemiddelaar tussen vrijwilligersorganisaties en het bedrijfsleven in het genereren van vrijwillige inzet. Ondernemingen willen vaak ook maatschappelijk ondernemen; een inzet die verder gaat dan sponsoring.

Andere punten die door de deelnemers werden aangegeven en waarbij zij een rol zien voor de gemeente:

- Vrijwilligersorganisaties missen goede professionele ondersteuning.
- Heldere regels en snel duidelijkheid geven over subsidietoewijzing of afwijzing.
- Scholen betrekken bij vrijwillige inzet.
- De gemeente moet een aanspreekpunt zijn en positief meedenken met vrijwilligersorganisaties.

Tot slot is door de deelnemers het idee geopperd om gemeentebreed een campagne te voeren met als doel nog meer vrijwilligers te werven die zich inzetten voor de lokale gemeenschap.

Bovengenoemde opmerkingen en knelpunten zijn uitgangspunt bij het aanbod van ondersteuning aan vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties voor de jaren 2008 – 2011.

4.4 Wat doen we al?

Mantelzorg

Steunpunt Mantelzorg

In 1991 is in Nederland (Breda) het eerste Steunpunt Mantelzorg opgericht. Daarna zijn er ook in andere regio's Steunpunten opgericht. In de regio Midden Brabant is de Stichting Mantelzorg Midden Brabant actief als steunpunt.

Het Steunpunt Mantelzorg is een herkenbaar punt waar zowel mantelzorgers als professionals terecht kunnen voor informatie over zaken die te maken hebben met zorgen voor een ander. Bij het steunpunt kunnen mantelzorgers bijvoorbeeld terecht voor informatie of een gesprek met een beroepskracht die luistert, eventuele problemen ontrafelt en die zo mogelijk hulp kan bieden of anderen kan inschakelen. Professionals kunnen bijvoorbeeld scholing krijgen om zich op een andere manier op mantelzorgers te oriënteren.

Het doel van mantelzorgondersteuning binnen het Steunpunt Mantelzorg is het creëren van een situatie waarin mantelzorgers zo lang mogelijk en zonder overbelasting in staat zijn mantelzorg te leveren. Hiertoe worden activiteiten ontwikkeld gericht op de vergroting van de draagkracht van mantelzorgers en op het voorkomen van overbelasting van mantelzorgers.

De Stichting Mantelzorg Midden-Brabant heeft onlangs de ontwikkeling in gang gezet om het ondersteuningsaanbod voor een groot deel over te dragen aan de lokale welzijnsinstellingen. Reden hiervoor is dat de ondersteuning aan mantelzorgers zo dichtbij mogelijk aangeboden moet worden. Voor de gemeente Goirle geldt dat de Stichting Mantelzorg afspraken maakt met de Twern/Antenne. Hiertoe is het noodzakelijk dat er vanuit de Twern/Antenne een functionaris (mantelzorgconsulent) wordt aangewezen die verantwoordelijk is voor de uitvoering van activiteiten.

Deze ontwikkeling betekent overigens niet dat de stichting al haar werkzaamheden overdraagt. Voor zeer specifieke kennis en expertise zullen de gemeenten in Midden-Brabant maatwerkproducten blijven afnemen bij de Stichting Mantelzorg Midden-Brabant. Op regionaal niveau zijn hierover afspraken gemaakt.

Vrijwillige huishulp

Onder verantwoordelijkheid van de Twern/Antenne is in de kern Riel de vrijwillige huishulp actief. Vrijwilligers bieden op afroep diensten aan waardoor mantelzorgers tijdelijk ontlast worden.

Ontmoetingscentrum

In september 2007 is in woonzorgcentrum De Guldenakker een ontmoetingscentrum geopend voor mensen met een lichte tot matige dementie en hun mantelzorgers.

Omdat de werkwijze van het ontmoetingscentrum gebaseerd is op een gecombineerde aanpak is de deelname van de mantelzorger een vereiste. Het aanbod bestaat uit onder andere: informatieve bijeenkomsten, gespreksgroepen, spreekuur, activiteiten met een sociaal recreatief karakter.

Vrijwilligers

Vrijwilligerssteunpunt

In 2006 is onder verantwoordelijkheid van de Twern/Antenne het Steunpunt Vrijwilligerswerk Goirle/Riel opgericht. Hier kunnen vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties terecht voor informatie, advies en ondersteuning op het gebied van vrijwilligerswerk. Er is daarnaast een vacaturebank die vraag en aanbod met elkaar verbindt en het steunpunt verzorgt cursussen voor vrijwilligers en voor beroepskrachten die werken met vrijwilligers.

Vrijwilligershulpdienst Goirle

Vrijwilligers bieden aan ouderen en mensen met een lichamelijk en/of verstandelijke beperking hulp bij activiteiten die ertoe bijdragen dat deze groepen langer zelfstandig kunnen blijven wonen in de eigen woning. Voorbeelden: hulp bij boodschappen, kleine klusjes in en om de woning, wandelen.

Vrijwilligersprijs gemeente Goirle

Jaarlijks wordt door de gemeente Goirle de vrijwilligersprijs uitgereikt. Hiermee wil de gemeente Goirle het lokale vrijwilligerswerk erkennen, waarderen en stimuleren.

Gemeentelijke diensten aan vrijwilligersorganisaties

Verenigingen en organisaties die een activiteit of evenement organiseren moeten hiervoor vaak vergunningen aanvragen bij de gemeente. Daarvoor moeten zij leges betalen. In veel gevallen komt de gemeente de verenigingen en organisaties hierin tegemoet door deze kosten niet door te berekenen.

Woonzorgservice in de wijk

Bij het project Woonzorgservice in de wijk worden mensen die hulp nodig hebben in de thuissituatie (ouderen en mensen met een beperking die zelfstandig wonen) ondersteund (boodschappen doen of onderhoud van de tuin). De werkzaamheden worden in eerste instantie verricht door mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt maar kunnen ook op vrijwillige basis verricht worden.

4.5 Wat willen we bereiken: doel en resultaten?

Mantelzorg

Doelstellingen (2011):

1. Optimale draagkracht van mantelzorgers.
2. De doelgroep is bekend.
3. Mantelzorgers bekend maken met het ondersteuningsaanbod.
4. Het aanbod van mantelzorgondersteuning sluit aan op de wensen en behoeften van mantelzorgers.

Resultaten:

1. Een ondersteuningsaanbod dat aansluit op de behoeften van mantelzorgers.
2. Een actuele sociale kaart waardoor de mantelzorger weet waar hij/zij terecht kan.
3. Mantelzorgers en hun problematiek zijn in beeld.
4. Mantelzorgers zijn tevreden over het ondersteuningsaanbod.

Vrijwilligers

Doelstellingen (2011):

1. Burgers nemen actief deel aan de samenleving in de vorm van vrijwilligerswerk.
2. Bekendheid met het vrijwilligerswerk en de diversiteit ervan.
3. Bekendheid met het Steunpunt Vrijwilligerswerk.
4. Vrijwilligerswerk is aantrekkelijk.
5. Het ondersteuningsaanbod sluit aan op de wensen en behoeften van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.

Resultaten:

1. In 2011 is het percentage burgers dat zich vrijwillig inzet is groter dan de nulmeting in 2007 (35%).
2. Een ondersteuningsaanbod dat aansluit op de behoeften van vrijwilligers.
3. Een goed functionerend vrijwilligersteunpunt.
4. Deskundigheidsbevordering (scholingsaanbod) voor vrijwilligers.
5. Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties zijn tevreden over het ondersteuningsaanbod.

4.6 Wat gaan we ervoor doen?

Mantelzorg

Om vorm en inhoud te geven aan bovenstaande doelstellingen worden in 2008 onder andere de volgende activiteiten uitgevoerd:

1. Het bieden van informatie, advies en begeleiding: individuele en systeembegeleiding.
2. Ondersteuningsprogramma voor loketmedewerkers.
3. PR- en voorlichtingsactiviteiten.
4. Advisering door stichting Mantelzorg Midden-Brabant bij (gemeentelijk) beleid.
5. Ontwikkelen tevredenheidsonderzoek.

Extra activiteit 2008: de mantelzorgers in beeld en beloond

In 2007 is op landelijk niveau de regeling 'Waardering Mantelzorgers' in het leven geroepen. Deze regeling, beter bekend als 'het mantelzorgcompliment' is bedoeld om mantelzorgers en extraatje te geven in de vorm van € 250,00. Het kabinet heeft hiervoor in 2007 een bedrag van 65 miljoen euro beschikbaar gesteld. Bij aanvang van de regeling werd geschat dat zo'n 200.000 mantelzorgers het zogenaamde 'mantelzorgcompliment' van het rijk zouden moeten kunnen krijgen. Dat is, mede door de bureaucratische regeling, niet gebeurd waardoor er budget is overgebleven. Een deel van het overschot (32 miljoen) is in 2007 doorgesluisd naar gemeenten ten behoeve van de ondersteuning aan mantelzorgers. De gemeente Goirle heeft hiervan eenmalig in 2007 € 31.979,- gekregen.

Deze gelden worden in 2008 ingezet om op lokaal niveau, de mantelzorgers die door de hoge drempel niet aanmerking zijn gekomen voor het mantelzorgcompliment, eenmalig een extra beloning te geven. Hiermee wil de gemeente Goirle haar waardering laten blijken voor mensen die intensief zorgen voor een naaste. Deze activiteit is tevens een goed hulpmiddel om de Goirlese mantelzorgers te bereiken en in beeld te krijgen.

De activiteiten voor 2008 zijn uitgewerkt in een activiteitenprogramma. Dit programma treft u aan als bijlage bij dit hoofdstuk. Jaarlijks zal een dergelijk programma worden uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd aan het college van B&W.

Aandachtspunten 2009 –2011

- Onderzoek aanbieden van mogelijkheden voor kinderopvang.
- Ontwikkelen van een op het individu gericht ondersteuningspakket (volgens het voorbeeld van de gemeente Rotterdam).
- Respijtvorzieningen.

Vrijwilligers

Om vorm en inhoud te geven aan de doelstellingen op het gebied van vrijwilligerswerk worden in 2008 de volgende activiteiten uitgevoerd:

1. Vrijwilligersprijs.
2. Gemeentelijke diensten aan vrijwilligersorganisaties.
3. Continuering vrijwilligerssteunpunt.
4. Woonzorgservice in de wijk.
5. Onderzoek naar maatschappelijke stages voor jongeren.
6. Ondersteuning vrijwilligers van de vrijwillige hulpdienst Goirle en het meldpunt vrijwillige huishulp Riel.
7. Ontwikkelen tevredenheidsonderzoek.
8. Onderzoek naar invoering collectieve vrijwilligersverzekering.

De activiteiten voor 2008 zijn uitgewerkt in een activiteitenprogramma. Dit programma treft u aan als bij dit hoofdstuk. Jaarlijks zal een dergelijk programma worden uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd aan het college van B&W.

Aandachtspunten 2009 – 2011

- Lokale campagne om vrijwilligers te werven.
- Stimuleren van vrijwillige inzet in de wijk/ buurt.
- Rol van het bedrijfsleven binnen vrijwilligerswerk (maatschappelijk ondernemen).

4.7 Wat gaat het kosten?

Tot de invoering van de Wmo werd mantelzorgondersteuning gefinancierd uit de AWBZ subsidieregeling Coördinatie Vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg (CTVM). Met ingang van 1 januari 2007 zijn de CTVM-gelden toegevoegd aan het gemeentefonds. Ook de subsidieregeling Vorming Training en Advies van vrijwilligers is overgegaan naar gemeenten. De gelden zijn niet geoormerkt en maken integraal onderdeel uit van de totale Wmo uitkering.

Activiteit / project	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €
Mantelzorg				
Subsidiëren de Twern/Antenne	20.505,00	20.505,00	20.505,00	20.505,00
Subsidiëren Stichting mantelzorg Midden Brabant In het kader van de begrotingsbesprekingen worden met de Twern/Antenne en de Stichting Mantelzorg Midden-Brabant jaarlijks afspraken gemaakt op activiteitsniveau. Voor een specificatie van kosten naar de afzonderlijke activiteiten verwijzen wij u naar de begrotingen van de Twern/Antenne en de Stichting Mantelzorg Midden-Brabant.	9.181,00	3.131,00	3.131,00	3.131,00
Activiteit: de mantelzorger in beeld en beloond	31.979,00			
Vrijwilligers				
Subsidiëren Steunpunt Vrijwilligerswerk (De Twern/Antenne)	41.291,00	41.291,00	41.291,00	41.291,00
Vrijwilligersprijs	6.500,00	6.500,00	6.500,00	6.500,00
Gemeentelijke diensten aan vrijwilligersorganisaties	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00
Vrijwilligershulpdiensten Goirle en meldpunt vrijwillige huishulp Riel*				
Woonzorgservice in de wijk**	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Totaal	111.956,00	73.927,00	73.927,00	73.927,00

Voor de lopende activiteiten geldt dat in de begroting 2008 dekking aanwezig is. Een uitzondering hierop is de subsidie aan de Twern/Antenne voor de uitvoering van mantelzorgactiviteiten. Er dient nog definitieve besluitvorming plaats te vinden over een extra budget van € 13.000,00. Dit bedrag is in bovenstaand overzicht meegenomen als onderdeel van de subsidie aan de Twern/Antenne (€ 20.505,00).

Het budget voor het jaar 2008 wordt als uitgangspunt genomen voor de jaren 2009 t/m 2011. Een uitzondering hierop zijn de kosten voor de activiteit 'De mantelzorger in beeld en beloond'. Dit betreft een eenmalige activiteit. Daarnaast zal er voor de jaren 2009 t/m 2011 een lager bedrag nodig zijn voor de activiteiten welke uitgevoerd worden door de Stichting Mantelzorg Midden-Brabant. In 2008 is meer budget nodig vanwege de overdracht van taken naar de Twern/Antenne.

Mochten op basis van de activiteitenprogramma's meer middelen nodig zijn dan wordt dit meegenomen bij de nieuwe wensen voor de begroting. Er is in bovenstaand overzicht geen rekening is gehouden met jaarlijkse indexering.

* De subsidie aan de Twern/Antenne ten behoeve van de ondersteuning Vrijwilligershulpdiensten Goirle en meldpunt vrijwillige huishulp Riel is meegenomen in hoofdstuk 3 'Informatie, advies en ondersteuning'.

**Over de voortzetting van het project Woonzorgservice in de wijk dient nog besluitvorming plaats te vinden.

5. Meedoen makkelijker maken

5.1 Inleiding

Mensen in staat stellen om zelfstandig en volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Dat is de opdracht die de gemeente Goirle aan zichzelf stelt in het kader van de Wmo. Het betekent dat hulpbehoevende burgers moeten kunnen beschikken over diverse vormen van faciliteiten en zonodig ondersteuning. Dit door het bieden van algemene en individueel gerichte voorzieningen.

De verantwoordelijkheid van de gemeente op dit terrein is bepaald in de Wmo prestatievelden 5 (bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren voor mensen met een beperking) en 6 (verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking gericht op het behoud van zelfstandigheid of deelname aan het maatschappelijk verkeer).

Beide prestatievelden zijn erop gericht om het meedoen van bijzondere doelgroepen makkelijker te maken. Vanwege dit sterk samenhangende karakter kiest de gemeente Goirle ervoor om deze prestatievelden onder te brengen in één beleidsdomein: Meedoen makkelijker maken.

5.2 Uitgangspunten en rol gemeente

In de Wmo is vastgelegd dat de gemeente ondersteuning moet bieden aan inwoners die niet op eigen kracht of met behulp van hun omgeving mee kunnen doen. Dit wordt de compensatieplicht genoemd. De gemeente Goirle heeft dit compensatiebeginsel verder uitgewerkt in de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning en het Besluit maatschappelijke ondersteuning. Beide documenten treft u aan als bijlage bij dit hoofdstuk.

In de verordening is vastgelegd op welke, veelal individueel gerichte, voorzieningen inwoners een beroep kunnen doen om hun beperkingen te compenseren. Het gaat dan om hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen.

De gemeente Goirle heeft maatwerk hoog in het vaandel staan. Daarom wordt er bij een voorziening zoveel mogelijk rekening gehouden met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager.

Belangrijkste uitgangspunt van het beleid is het bieden van adequate voorzieningen aan mensen met beperkingen. Bij een keuze uit meerdere passende voorzieningen, zal gekozen worden voor de goedkoopst adequate oplossing. Dit om, nu en in de toekomst, noodzakelijke voorzieningen voor hulpbehoevende burgers betaalbaar te houden. De verwachting is immers dat in de toekomst door de vergrijzing en de vermaatschappelijking van de zorg de vraag naar individuele voorzieningen fors zal toenemen. De gemeente Goirle wil hierop inspelen door de medeverantwoordelijkheid van burgers te stimuleren. Dit door het ondersteunen van mantelzorgers, het stimuleren van vrijwilligerswerk en het bevorderen van de sociale samenhang. Daarnaast zal de gemeente investeren in het verder ontwikkelen van algemene voorzieningen die een beroep op de individuele voorzieningen uitstellen of misschien zelfs voorkomen.

Het beleidsdomein 'Meedoen makkelijker maken' richt zich op mensen met een beperking. Dit is een verzamelbegrip dat niet geheel recht doet aan de identiteit en de problematiek van de verschillende doelgroepen die hieronder vallen.

De gemeente Goirle blijft daarom in de behoeften- en vraaganalyse en de aanpak in de praktijk een onderscheid maken tussen ouderen, mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking en mensen met chronisch psychisch of psychosociaal probleem.

De beleidsvoornemens voor deze laatste doelgroep zijn uitgewerkt in hoofdstuk 6 'Samenhangende ondersteuning voor kwetsbare groepen'.

5.3 Wat is het probleem?

Het stimuleren van de zelfredzaamheid en het bevorderen van de zelfstandigheid is al een jaren speerpunt van het gemeentelijk welzijns- en zorgbeleid. Voor de groep (kwetsbare) ouderen en mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking is in de loop der jaren al beleid ontwikkeld. Op basis daarvan is op veel fronten een passend en effectief aanbod tot stand gekomen dat ertoe leidt dat deze groepen zelfstandig kunnen blijven wonen en minder snel in een sociaal isolement terecht komen. Op lokaal niveau is inmiddels een aantal voorzieningen beschikbaar. Zo kunnen deze bijzondere doelgroepen voor informatie en advies terecht bij 't Loket en speciaal voor ouderen zijn er de ouderenadviseurs. Met preventieve huisbezoeken worden ouderen bereikt die niet van de reguliere kanalen gebruik maken. Ook kunnen ouderen en mensen met een beperking gebruik maken van woonzorgservice aan huis. Om goed te kunnen functioneren zijn daarnaast de aanwezige individuele verstrekkingen zoals woningaanpassingen, rolstoelen en vervoersfaciliteiten onontbeerlijk. De gemeente heeft hiermee al sinds de invoering van de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) in 1994 ervaring. Nieuw is vanaf 1 januari 2007 de hulp bij het huishouden.

Er zijn echter ook nog veel uitdagingen. Vanwege de maatschappelijke tendens dat mensen langer thuis willen blijven wonen, zal de vraag naar woon/zorg/welzijnsarrangementen in de toekomst alleen maar toenemen. Het aanbod van zorg en welzijn in wijken en buurten is hier niet op afgestemd en het aanbod van aangepaste woningen is onvoldoende om aan de stijgende vraag te voldoen. Daarnaast zijn algemene voorzieningen vaak niet voldoende toegankelijk voor gebruik door bijzondere doelgroepen. Dit kwam duidelijk naar voren tijdens de interactieve bijeenkomst die ter voorbereiding op dit beleidsplan is georganiseerd. Bezoekers zijn uitgedaagd om aan te geven wat zij in de gemeente Goirle op het gebied van individuele en algemene voorzieningen goed vinden gaan en wat aandacht behoef. Veel aandachtspunten hebben betrekking op de 'fysieke' toegankelijkheid. Zo werd bijvoorbeeld aangegeven dat het winkelcentrum De Hovel en de Bibliotheek onvoldoende toegankelijk zijn voor mensen met een rolstoel of scootmobiel. Ook blijkt de begaanbaarheid op de trottoirs onvoldoende als gevolg van overbegroeiing van voortuinen, geparkeerde auto's en reclameborden op de Tilburgseweg.

Een belangrijk aandachtspunt is ook de sociale toegankelijkheid van mensen met een beperking. Om ervoor te zorgen dat mensen met een beperking volwaardig mee kunnen blijven doen, ligt er met name een uitdaging binnen het beleidsdomein 'Samen leven in wijk en buurt'. Sociale samenhang en leefbaarheid strekt zich immers uit tot alle inwoners van een wijk. Vermaatschappelijking van de zorg vergt inspanningen van meerdere kanten. De wijk, haar bewoners en de aanwezige voorzieningen en verenigingen zullen mee moeten veranderen om 'ruimte' te bieden aan mensen met beperkingen. Die dienen op hun beurt zelf stappen te ondernemen, eventueel met ondersteuning van professionele instellingen.

Het verbeteren van de sociale toegankelijkheid is echter weerbarstiger dan het realiseren van aanpassingen met betrekking tot de fysieke toegankelijkheid.

Voor de lange termijn zien we veel werkgelegenheid in zorg, welzijn en ondersteuning. Aan de andere kant zien we, met name door de vergrijzing, ook een krapte op de arbeidsmarkt ontstaan. Hier moet op geanticipeerd worden, ook in regionaal verband.

Op basis van bovenstaande gegevens kan geconcludeerd worden dat er voor de korte termijn vier belangrijke aandachtspunten zijn:

1. De vraag naar woon, zorg en welzijnsarrangementen neemt toe.
2. Het aanbod van zorg en welzijn in de wijken en buurten is hierop niet afgestemd.
3. Het aanbod van aangepaste woningen is niet afgestemd op de vraag.
4. Verbeteren van de fysieke en sociale toegankelijkheid van algemene voorzieningen (inclusief verenigingen) en openbare gebouwen binnen de gemeente Goirle.

Het totale overzicht aan aandachtspunten die tijdens de interactieve bijeenkomst naar voren zijn gekomen, treft u aan als bijlage bij dit hoofdstuk. In de stuurgroep geïntegreerd gehandicaptenbeleid worden deze nader onderzocht en uitgewerkt.

5.4 Wat doen we al?

Individueel gerichte voorzieningen

De gemeente Goirle heeft in de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning vastgelegd op welke voorzieningen inwoners een beroep kunnen doen om hun beperkingen te compenseren. Het gaat dan om hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen.

Geïntegreerd gehandicaptenbeleid

In de gemeente Goirle is de stuurgroep geïntegreerd gehandicaptenbeleid actief. Deze stuurgroep bestaat uit het Platform Gehandicapten, woonstichting Leyakkers en de gemeente. De stuurgroep zorgt ervoor dat bij (beleids)ontwikkelingen rekening wordt gehouden met de specifieke behoeften van mensen met een beperking.

Woonzorgservice in de wijk

Bij het project Woonzorgservice in de wijk worden mensen die hulp nodig hebben in de thuissituatie (ouderen en mensen met een beperking die zelfstandig wonen) ondersteund (boodschappen doen of onderhoud van de tuin). De werkzaamheden worden in eerste instantie verricht door mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt maar kunnen ook op vrijwillige basis verricht worden.

Huisbezoek 75 plussers en vrijwillige ouderenadviseurs

Vrijwilligers gaan op huisbezoek bij 75-plussers uit de gemeente Goirle en geven informatie over allerlei onderwerpen en kijken samen of er op bepaalde vlakken ondersteuning nodig is.

't Loket

Bij 't Loket kunnen inwoners van de gemeente terecht voor informatie en advies over wonen, welzijn, zorg en veiligheid.

Vrijwilligershulpdienst Goirle en meldpunt vrijwillige huishulp Riel

Vrijwilligers bieden aan ouderen en mensen met een lichamelijk en/of verstandelijke beperking hulp bij activiteiten die ertoe bijdragen dat deze groepen langer zelfstandig kunnen blijven wonen in de eigen woning. Voorbeelden: hulp bij boodschappen, kleine klusjes in en om de woning, wandelen.

5.5 Wat willen we bereiken: doel en resultaten?

Doelstellingen (2011):

1. De voorzieningen waar burgers een beroep op kunnen doen worden eenvoudig en snel verstrekt en sluiten aan op de persoonlijke situatie van de aanvrager.
2. Het beroep op eigen kracht en medeverantwoordelijkheid heeft het voorzieningengebruik beheersbaar gehouden.
3. Er zijn algemene voorzieningen die meedoen bevorderen waardoor het gebruik van individuele voorzieningen beheersbaar blijft. Mensen kunnen 'gewoon' in hun wijk blijven wonen, ook als er ondersteuning of zorg nodig is. Daar waar geen algemene voorzieningen voorhanden zijn, wordt een passende individuele voorziening aangeboden.
4. De toegang tot voorzieningen wordt geregeld vanuit een integrale analyse, waarbij de totale situatie van de aanvrager centraal staat.
5. Er is sprake van een sluitende zorgketen.
6. Vraag en aanbod van aangepaste (zorg)woningen is op elkaar afgestemd.

Resultaten:

1. Gebruikers van maatschappelijke ondersteuning zijn tevreden over de algemene en individuele voorzieningen.
2. Mensen met een beperking nemen deel aan de samenleving en weten zich welkom bij alle verenigingen.
3. De totale situatie van de aanvrager wordt beoordeeld en op basis hiervan worden voorzieningen gerealiseerd.
4. De algemene voorzieningen zijn zowel fysiek als sociaal toegankelijk voor mensen met een beperking.
5. Er is een diversiteit aan woonvormen in de wijk aanwezig.

5.6 Wat gaan we ervoor doen?

Om vorm en inhoud te geven aan bovenstaande doelstellingen worden in 2008 de volgende activiteiten uitgevoerd:

1. Evaluatie van de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning.
2. Start uitvoering actiepunten geïntegreerd gehandicaptenbeleid.
3. Project Woonzorgservice in de wijk.
4. Tevredenheidsonderzoek individuele voorzieningen

De activiteiten voor 2008 zijn uitgewerkt in een activiteitenprogramma. Dit programma treft u aan als bijlage dit hoofdstuk. Jaarlijks zal een dergelijk programma worden uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd aan het college van B&W.

Aandachtspunten 2009 –2011

- Verder ontwikkelen van algemene voorzieningen.
- Uitbreiden van woon/zorg/welzijnsarrangementen.
- Aanpasbaar bouwen.

5.7 Wat gaat het kosten?

Met de invoering van de Wmo heeft de gemeente middelen gekregen voor het uitvoeren van hulp bij het huishouden. De gelden zijn niet geormerkt en maken integraal onderdeel uit van de totale Wmo uitkering.

Activiteit / project	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €
Woonzorgservice in de wijk*	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Kosten m.b.t. de verstrekking van individuele Wmo-voorzieningen	2.706806,00	2.706806,00	2.706806,00	2.706806,00
't Loket**				
Ondersteuning vrijwilligers huisbezoek 75 plussers*				
Ondersteuning vrijwilligers van de vrijwilligershulpdiensten Goirle en meldpunt vrijwillige thuishulp Riel***				
Totaal	2.706806,00	2.706806,00	2.706806,00	2.706806,00

Het budget voor het jaar 2008 wordt als uitgangspunt genomen voor de jaren 2009 t/m 2011. Hierbij geldt dat er geen rekening is gehouden met jaarlijkse indexering. Mochten op basis van werkelijk verstrekte voorzieningen of op basis van de activiteitenprogramma's meer middelen nodig zijn dan wordt dit meegenomen bij de nieuwe wensen voor de begroting.

* Over de voortzetting van het project Woonzorgservice in de wijk dient nog besluitvorming plaats te vinden.

** De kosten voor 't Loket en de ondersteuning van vrijwilligers huisbezoek 75 plussers zijn meegenomen in hoofdstuk 3 'Informatie, advies en ondersteuning'.

*** De kosten voor de ondersteuning van vrijwilligers van de vrijwilligershulpdienst Goirle het meldpunt vrijwillige thuishulp zijn meegenomen in hoofdstuk 4 'Ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers'.

6. Samenhangende ondersteuning voor kwetsbare groepen

6.1 Inleiding

Onder de noemers van maatschappelijke opvang, Openbare geestelijke gezondheidszorg (Oggz) en verslavingszorg houden verschillende instellingen zich in de gemeente Goirle en omgeving bezig met de hulpverlening aan cliënten met een complexe zorgbehoefte.

Door de invoering van de Wmo krijgt de gemeente een centrale, meer sturende rol bij de maatschappelijke opvang, de bestrijding van huiselijk geweld, de Oggz en de verslavingszorg. In de Wmo worden deze terreinen als afzonderlijke, maar sterk samenhangende prestatievelden gepresenteerd. Het gaat om de prestatievelden 7,8 en 9.

Het ontwikkelen van samenhangend beleid op deze terreinen is een grote uitdaging. De maatschappelijke problemen die moeten worden aangepakt zijn groot terwijl de middelen beperkt zijn. Hierdoor is het noodzakelijk om prioriteiten te stellen en keuzes te maken. De voorzieningen zijn veelal op regionaal niveau georganiseerd, wat maakt dat de prioriteiten en keuzes niet alleen op lokaal niveau gesteld kunnen worden. Regionale afstemming is noodzakelijk. De gemeenten in Midden-Brabant hebben daarom eind 2007 een regionaal beleidskader opgesteld met daarin een gedeelde ambitie op de betreffende terreinen. Uitgangspunt is wel dat wat gemeenten lokaal kunnen organiseren, een lokale verantwoordelijkheid blijft.

6.2 Uitgangspunten en rol gemeente

Meedoen aan de samenleving is met de komst van de Wmo centraal komen te staan. Wanneer mensen daartoe niet in staat zijn, moeten gemeenten ervoor zorgdragen dat ze de nodige ondersteuning krijgen. Mensen die leven in een kwetsbare positie hebben deze ondersteuning over het algemeen hard nodig. Wanneer ze deze ondersteuning niet krijgen, is de kans groot dat ze maatschappelijk worden uitgesloten. Alle burgers moeten mee kunnen doen aan deze samenleving. De gemeente Goirle vindt het onacceptabel dat er mensen uitgesloten zijn en voelt zich er verantwoordelijk voor om samen met de cliëntenvertegenwoordigers, organisaties en regiogemeenten maatschappelijke uitsluiting te voorkomen en te verminderen. De ambitie hierbij is om de komende vier jaar het aantal mensen dat in een kwetsbare positie terechtkomt te verminderen en daardoor de groeiende vraag naar complexe zorg tegen te gaan. Degenen die wel in een kwetsbare positie leven moeten de nodige zorg en opvang kunnen krijgen die gericht is op het optimaliseren van de kwaliteit van leven. Stabiliseren, bestrijden van overlast en voorkomen van uitsluiting staan daarbij centraal.

6.3 Wat is het probleem?

De gemeente Goirle kent, net als andere gemeenten, sociaal zeer kwetsbare mensen met een verhoogd risico op maatschappelijke uitsluiting. Het gaat hierbij om mensen die onvoldoende zelfredzaam zijn.

Ze hebben problemen op meer dan één leefgebied (psychische of lichamelijke gezondheid, verslaving, financiën, wonen, werk, dagbesteding, sociale relaties etc.).

Hoeveel inwoners er precies in zo'n kwetsbare positie leven is niet bekend. Wel is bekend dat in 2005 in totaal 1534 cliënten gebruik maakten van de voorzieningen op deze terreinen.³

Dat is ongeveer 7% van het totaal aantal inwoners van de gemeente Goirle. Dit percentage ligt hoger dan in de omliggende gemeenten. Dit heeft veelal te maken met het feit dat Huize De Bocht in de gemeente Goirle gevestigd is. Verder blijkt uit de gezondheidsmonitor van de GGD Hart voor Brabant dat 12 % van de jongeren, 12 % van de volwassenen en 19% van de ouderen zich psychisch ongezond voelde een maand voorafgaand aan het onderzoek van de GGD.

In het najaar van 2007 hebben de gemeenten in Midden-Brabant een regionaal beleidskader 'Samen sterk voor kwetsbare burgers' ontwikkeld. Ter voorbereiding op dit beleidskader zijn diverse gesprekken gevoerd met (vertegenwoordigers van) cliënten en betrokken instellingen. Aangegeven werd dat er veel goed gaat. De meeste organisaties die op dit terrein actief zijn, weten elkaar te vinden en recent hebben de organisaties stappen gezet om meer invulling te geven aan preventieactiviteiten en uitstroom van mensen uit opvangvoorzieningen.

In de gesprekken met betrokkenen zijn er naast goede punten, ook punten aan de orde gesteld die nog om aandacht vragen. Belangrijke aandachtspunten zijn:

- Het beleid wordt te veel geleid vanuit de gedachte om zoveel mogelijk overlast in te perken.
- Er dient meer geïnvesteerd te worden op preventie.
- Organisaties zijn niet altijd bekend met elkaars aanbod en met elkaars visie op cliënten. Hierdoor is het niet altijd mogelijk om de werkwijze op elkaar af te stemmen.
- Cliënten hebben onvoldoende zicht op diverse mogelijkheden binnen de opvang en zorg.
- Er is onvoldoende aandacht voor de omgeving van de cliënt. De aandacht gaat nu vooral uit naar de cliënt zelf (behoefte aan systeembenadering).
- Nadruk ligt vooral op beperkingen van de cliënt en minder op de mogelijkheden.

In het regionaal beleidskader 'Samen sterk voor kwetsbare burgers' wordt uitgebreider ingegaan op bovengenoemde aandachtspunten. Het beleidskader treft u aan als bijlage bij dit hoofdstuk.

6.4 Wat doen we al?

Buurtregie

Gemeente en instellingen (waaronder de woonstichting, politie en maatschappelijk werk) in de gemeente Goirle willen meer samenhang in de aanpak van overlast in de leefomgeving. Ook willen zij ervoor zorgen dat mensen die zorg of hulp nodig hebben en die vaak meerdere problemen hebben, niet tussen de wal en schip vallen.

---

³ Prisma Brabant (2006). Deelrapport, omvang en aard problematiek. Tilburg: Prisma Brabant

Op 13 december 2007 is hiertoe het convenant Buurtregie gemeente Goirle ondertekend. Maandelijks komt op uitvoeringsniveau het buurtregieoverleg samen voor casuïstiek bespreking.

Instituut voor Maatschappelijk Werk (IMW)

Het IMW is een lokale eerstelijns basisvoorziening in de gemeente Goirle. Het IMW biedt professionele hulp aan iedereen maar richt zich speciaal op mensen met een sociale of economische achterstand die zich niet goed staande kunnen houden in de maatschappij. Het IMW biedt voor hen een psychosociaal netwerk.

Naast het algemeen maatschappelijk werk heeft het IMW ook specialistische of aanvullende vormen van hulp in huis zoals het Bureau Begeleid Wonen en Bureau Sociaal Raadslieden. Het IMW levert in de gemeente Goirle ook het School Maatschappelijk Werk op het basis- en voortgezetonderwijs en voert de coördinatie van het Netwerk Jeugdhulpverlening 12-.

Stadsbank Midden-Nederland

De Stadsbank Midden-Nederland houdt spreekuur voor alle inwoners van de gemeente Goirle die ernstige schulden hebben. De Stadsbank vervult een adviesfunctie. Indien blijkt dat advies alleen niet voldoende is kan een schuldhulpverleningstraject worden ingezet uitgevoerd door de Stadsbank Midden-Nederland.

Steunpunt Huiselijk Geweld Midden-Brabant

In de regio Midden-Brabant is in 2004 het Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld opgericht als centrale plek om met diverse ketenpartners te komen tot een gezamenlijke aanpak om het probleem van huiselijk geweld terug te dringen. De afspraken over de samenwerking zijn vastgelegd in het convenant 'Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld Midden-Brabant'. De gemeente Goirle is een van de convenantpartners. De gemeente stelt jaarlijks een subsidie beschikbaar aan het Steunpunt Huiselijk Geweld Midden-Brabant.

Verslavingsbeleid

In de gemeente Goirle richt de aandacht binnen het verslavingsbeleid zich vooral op de doelgroep jongeren. Door de GGD Hart voor Brabant en de Novadic-Kentron wordt ingezet op voorlichting en preventie. Verslavingspreventie onder jongeren maakt integraal onderdeel uit van de nota Jeugdbeleid gemeente Goirle.

Kwartiermakersfestival

Jaarlijks wordt in de Midden Brabantse gemeenten het Kwartiermakersfestival georganiseerd. Dit is een meerdaags cultureel festival dat ruimte (kwartier) wil maken in de samenleving voor mensen met een psychiatrische achtergrond.

Preventieactiviteiten Geestelijke Gezondheidszorg

De GGD Hart voor Brabant, GGZ Midden-Brabant en Novadic-Kentron voeren preventieactiviteiten uit op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg. Voorbeelden hiervan zijn: preventie depressie, preventie eetstoornissen, activiteiten voor kinderen van ouders met psychiatrische problemen of verslavingsproblemen, agressieregulatie, suïcidepreventie.

6.5 Wat willen we bereiken?

De gemeente Goirle wil bereiken dat er minder mensen in een kwetsbare positie terechtkomen waarmee de groeiende vraag naar complexe zorg tegengegaan wordt.

De gemeente Goirle wil ook bereiken dat degene die wel in een kwetsbare positie leven de nodige zorg en opvang krijgen die gericht is op het optimaliseren van de kwaliteit van leven. We sluiten ons hierbij aan bij de ambitie zoals geformuleerd in het regionaal beleidskader 'Samen sterk voor kwetsbare burgers'.

Deze ambitie wordt vertaald in die concrete beleidsvoornemens:

1. Het voorkomen van maatschappelijke uitsluiting van kwetsbare groepen door te investeren op preventie en nazorg.
2. Het optimaliseren van de (vroeg)signalering en de toeleiding naar zorg en opvang.
3. Het verbeteren van de samenwerking en de effectiviteit van zorg en opvang.

In het regionaal beleidskader worden bovenstaande beleidsvoornemens nader uitgewerkt naar doelen en resultaten.

6.6 Wat gaan we ervoor doen?

Om bovenstaande ambitie en beleidsvoornemens te realiseren zullen we uitvoering geven aan het regionaal beleidskader 'Samen sterk voor kwetsbare burgers'. Hiertoe wordt in regionaal verband een uitvoeringsprogramma voor de komende 4 jaar gemaakt waarin staat aangegeven op welke wijze de beoogde resultaten worden gerealiseerd.

De gemeente Goirle zal ook op lokaal niveau (blijven) bijdragen aan de ondersteuning voor de bijzondere doelgroepen door continuering van het bestaande aanbod. Uitgangspunt is dat de bestaande activiteiten aansluiten bij de uitgangspunten van het regionaal beleidskader.

6.7 Wat gaat het kosten?

Activiteit / project	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €
Subsidie Steunpunt Huiselijk Geweld	11.020,00	11.020,00	11.020,00	11.020,00
Subsidie Instituut Maatschappelijk Werk: - AMW - Schoolmaatschappelijk Werk* - Coördinatie Netwerk Jeugdhulpverlening 12-* - Sociale vaardigheidstraining*	276.868,00	276.868,00	276.868,00	276.868,00
Afname producten Stadsbank Midden-Nederland**				
Subsidie Collectieve Preventie GGZ	11.500,00	11.500,00	11.500,00	11.500,00
Subsidie Kwartiermakersfestival	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00
Totaal	300.888,00	300.888,00	300.888,00	300.888,00

Voor alle lopende activiteiten geldt dat in de begroting 2008 dekking aanwezig is. Uitzondering hierop is de subsidie aan het Steunpunt Huiselijk Geweld. De gemeenteraad heeft voorsnog een deel van de gevraagde subsidie beschikbaar gesteld. Besluitvorming over het 'restant' vindt plaats bij de vaststelling van de nota over het integraal veiligheidsbeleid.

Het budget voor het jaar 2008 wordt als uitgangspunt genomen voor de jaren 2009 t/m 2011. Mochten op basis van de uitvoeringsprogramma's meer middelen nodig zijn dan wordt dit meegenomen bij de nieuwe wensen voor de begroting. In bovenstaand overzicht is geen rekening gehouden met jaarlijkse indexering.

De activiteiten van de GGD Hart voor Brabant zijn niet opgenomen in bovenstaand overzicht. Hiervoor geldt dat deze onderdeel uitmaken van het productenpakket (basis en lokale accenten) waarvoor de gemeente jaarlijks subsidie beschikbaar stelt. De kosten hiervoor worden in hoofdstuk 7 'Gezondheid' inzichtelijk gemaakt.

De collectieve preventieactiviteiten uitgevoerd door de GGZ Midden-Brabant en deels door Novadic-Kentron worden gefinancierd uit de voormalige subsidieregeling 'Collectieve Preventie Geestelijke Gezondheidszorg' die met ingang van 1 januari 2007 is overgeheveld naar de gemeente (Wmo). Over de af te nemen producten worden jaarlijks in regioverband afspraken gemaakt.

* De kosten voor het School Maatschappelijk Werk, de coördinatie Netwerk Jeugdhulpverlening 12- en de Sociale vaardigheidstrainingen zijn meegenomen in hoofdstuk 2 'Opgroeien in Goirle'.

** De kosten voor de afname van de producten van de Stadsbank Midden-Nederland zijn meegenomen in hoofdstuk 2 'Informatie, advies en ondersteuning'.

7. Gezondheid

7.1 Inleiding

Het voeren van lokaal gezondheidsbeleid is formeel geen prestatieveld van de Wmo. Gemeenten hebben in het kader van de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) echter wel de taak om vierjaarlijks lokaal gezondheidsbeleid te ontwikkelen. De Wcpv en Wmo liggen in elkaars verlengde: meedoen en zelfredzaamheid versterken de gezondheid van burgers. En andersom: een gezond leven is een voorwaarde voor mensen om zichzelf te kunnen redden en mee te kunnen doen in de samenleving. Daarnaast bestaan er inhoudelijke raakvlakken tussen de twee wetten, zoals bijvoorbeeld op het vlak van de preventieve (gezondheids)zorg voor jeugd, de Openbare geestelijke gezondheidszorg en het beleid voor kwetsbare groepen. Vanuit het oogpunt van integraliteit heeft de gemeente Goirle ervoor gekozen om het beleidsdomein 'Gezondheid' integraal onderdeel te laten uitmaken van dit Wmo beleidsplan.

Zoals reeds aangegeven zijn de gemeentelijke taken op het terrein van gezondheidszorg vastgelegd in de Wcpv. Het gaat hierbij om taken in de *openbare*, ofwel *collectieve* gezondheidszorg. Dat zijn taken die gericht zijn op de bevordering van de gezondheid van de bevolking in het algemeen. Naast de verplichting van de gemeente om vierjaarlijks lokaal gezondheidsbeleid te formuleren, verplicht de Wcpv de gemeente ook om een Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) in stand te houden. Op basis van een gemeenschappelijke regeling participeert de gemeente Goirle in de GGD Hart voor Brabant. De GGD Hart voor Brabant werkt voor 29 gemeenten met in totaal bijna 1 miljoen inwoners. De GGD vervult zowel een signalerende, beleidsondersteunende en uitvoerende rol op het terrein van preventieve gezondheidszorg.

Terugblik – Nota lokaal gezondheidsbeleid gemeente Goirle 2003 – 2007

In 2004 heeft de gemeente Goirle voor de eerste keer een nota lokaal gezondheidsbeleid opgesteld. Deze nota beschrijft nagenoeg compleet de verschillende aspecten die van invloed zijn op gezondheid. De nota beperkt zich niet alleen tot gezondheid en welzijn maar richt zich bijvoorbeeld ook op sport. Er worden wel gezondheidsproblemen genoemd maar die zijn niet verder uitgewerkt naar doestellingen en resultaten, enkel naar mogelijke oplossingsrichtingen. Bij de evaluatie is dan ook met name gekeken naar de stand van zaken met betrekking tot de opgesomde activiteiten en oplossingsrichtingen in de nota 2003 – 2007. Hieruit blijkt dat een groot aantal activiteiten nog in uitvoering is of reeds is uitgevoerd. Een aantal hiervan is opgepakt vanuit andere beleidsterreinen dan het Lokaal Gezondheidsbeleid.

De belangrijkste activiteiten die zijn uitgevoerd in de beleidsperiode 2003 – 2007 zijn: realisatie van het 1-loket, versterken van het basisvoorzieningsniveau, ontwikkelen van een visie op Jeugdgezondheidszorg, Woonzorgservice in de wijk en de aanpak huiselijk geweld. In de bijlage bij dit hoofdstuk is het totaaloverzicht opgenomen van de stand van zaken van de activiteiten.

7.2 Uitgangspunten en rol gemeente

Rijksbeleid: de speerpunten 2007-2010

In de nota *Kiezen voor Gezond leven* (2007) worden de speerpunten benoemd die het Rijk richtinggevend acht voor de bevordering van de volksgezondheid voor de komende vier jaar. Het ministerie vindt dat de relatie van lokaal met landelijk beleid moet worden verbeterd.

Met name op de punten 'uitvoering van activiteiten' en 'regie' is verbetering gewenst. Ook is de kennis van de eigen gemeente aangaande de gezondheidssituatie beperkt, zo wordt in de landelijke nota gesteld. Het Rijk zal komende jaren stimuleren dat maatregelen die hun effect hebben bewezen breder in het land worden ingezet. De landelijke speerpunten zijn:

1. Roken

Roken veroorzaakt nog steeds het overgrote gedeelte van de ziektelast door de directe link met hart- en vaatziekten, kanker en chronische longziekten. Landelijk sterven er per 100.000 inwoners 123 rokers en 22 meerokers. Roken kan op verschillende manieren worden aangepakt: voorkomen dat mensen gaan roken, voorkomen dat mensen meeroken en vergroten van de kans dat mensen die roken hiermee stoppen.

2. Schadelijk alcoholgebruik

Terwijl het gebruik van alcohol breed geaccepteerd is, zijn de risico's ervan groot. Uit wetenschappelijk onderzoek komt naar voren dat overmatig alcoholgebruik ernstige gezondheidsrisico's met zich mee brengt. Alcoholgebruik in Nederland leidt tot 3.000 - 4.000 doden per jaar. De gezondheidsrisico's gelden in het bijzonder voor jongeren. Bij jongeren zijn de hersenen nog in ontwikkeling. Bij fors alcoholgebruik op jonge leeftijd kunnen de hersenen blijvende schade oplopen, doordat bepaalde hersenfuncties zich minder goed ontwikkelen. Bovendien brengt alcoholgebruik op jonge leeftijd een veel groter risico op verslaving op latere leeftijd met zich mee. Overmatig alcoholgebruik onder jongeren vergroot op korte termijn de kans op agressief gedrag, mishandeling, seksueel risicogedrag en het krijgen van ongelukken. Voorts zijn er evidente relaties met vandalisme, geweld en verkeersongevallen: bij 60% van de geweldsdelicten is alcohol in het spel. Bij jongeren is het sedatieve (kalmerende, verdovende) effect van alcohol minder sterk, waardoor de risicovolle effecten juist bij jongeren sterker op kunnen treden.

3. Overgewicht

Het derde speerpunt is overgewicht. Overgewicht en in het bijzonder *obesitas* (ernstig overgewicht) dragen bij aan chronische aandoeningen zoals *diabetes mellitus* type 2 (in de volksmond 'ouderdomssuikerziekte' genoemd), hart- en vaatziekten en verschillende vormen van kanker. Daarnaast houdt overgewicht verband met het optreden van psychosociale problemen en een relatief groot verlies aan kwaliteit van leven. Overgewicht wordt veroorzaakt door twee factoren: ongezonde voeding en een gebrek aan beweging. Voor het effectief aanpakken van overgewicht is het van belang om activiteiten op beide gebieden te ontwikkelen.

4. Diabetes

Diabetes (type II, de zogenaamde ouderdomssuikerziekte) komt als gevolg van de toename van overgewicht steeds vaker en op steeds jongere leeftijd voor. Complicaties die als gevolg van dit type diabetes kunnen optreden zijn hart- en vaatziekten, blindheid en nierziekten. Roken verergert de complicaties, gewichtsverlies en beweging hebben een positief effect op het verloop van diabetes.

Door preventie van overgewicht en roken kan dus een positief effect bereikt worden op het ontstaan en verloop van diabetes. Vooral jongeren met overgewicht, mensen met een laag sociaal economische status en zwangere vrouwen hebben een verhoogde kans op het krijgen van diabetes. Daarnaast is er ook een grote groep (jonge) mensen die diabetes heeft maar dat nog niet weet. Voor deze groep is het van belang dat hun latente ziekte snel wordt onderkend zodat er kan worden ingegrepen en de consequenties van de ziekte beperkt blijven.

5. Depressie

Depressie legt aanzienlijke beperkingen op aan het functioneren van mensen en behoort tot de top vijf van ziekten met de grootste ziektelast. De aandoening gaat vaak gepaard met slaapstoornissen, moeheid en lusteloosheid, problemen met concentratie, piekeren over de dood en zelfdoding. Daarnaast komt depressie vaak voor in combinatie met angststoornissen en alcoholmisbruik. De gevolgen voor mensen in de directe omgeving, vooral jonge opgroeiende kinderen, zijn vaak ingrijpend. Psychisch onwel bevinden en eenzaamheid kunnen voorbodes zijn van depressie. Op basis van de lokale cijfers zal de belangrijkste doelgroep voor dit speerpunt de jongeren / volwassenen / 65-plussers zijn.

Speerpunten gemeente Goirle 2008-2011

Met preventie is in de gemeente Goirle nog een aanzienlijke gezondheidswinst te boeken, vooral via het bevorderen van gezond gedrag, met aandacht voor de fysieke en sociale omgeving. Belangrijke invalshoeken zijn preventie van roken, overgewicht en alcohol want dat levert de meeste gezondheidswinst op. De belangrijkste risicogroepen in de gemeente Goirle zijn jongeren, ouderen en mensen met een lage sociaal-economische status. De gemeente Goirle kiest ervoor om met het gezondheidsbeleid aan te sluiten bij de landelijke speerpunten. Deze beslissing is genomen mede op basis van de informatie die uit de interactieve bijeenkomst met werkers uit veld naar voren is gekomen.

7.3 Wat is het probleem?

Participatie van burgers en organisaties in beleidsontwikkeling is voor de gemeente Goirle erg belangrijk. Op 14 december 2007 is er tijdens een interactieve sessie met het veld bepaald welke onderwerpen actueel zijn in de gemeente Goirle en welke prioritering er aan de speerpunten wordt gegeven voor de beleidsperiode 2008-2011.

Dankzij de monitor van de GGD Hart voor Brabant is er een schat aan gezondheidsgegevens beschikbaar over de Goirlese bevolking. De monitors worden elke 4 jaar opnieuw afgenomen en zijn gebaseerd op breed uitgezette enquêtes van de GGD. De gegevens zijn verdeeld over 4 leeftijdsgroepen:

- de jeugdmonitor 0-11 jarigen (2005)
- de jeugdmonitor 12-17 jarigen (2003)
- de volwassenmonitor 19 t/m 64 jarigen (2005)
- de ouderenmonitor (2004)

De belangrijkste resultaten⁴ uit de monitors zijn:

- de sterfte in de gemeente Goirle hoger is dan de gemiddelde sterfte in Nederland;
- de verwachting is dat artrose, coronaire hartziekten en diabetes de meest voorkomende chronische ziekten zijn;
- hart en vaatziekten en psychische stoornissen de belangrijkste gezondheidsproblemen veroorzaken;
- psychische gezondheid in de gemeente Goirle conform landelijke cijfers scoort, met als gunstige uitzondering de groep 19-64 jarigen. Eenzaamheid onder volwassenen en ouderen komt, net als in de regio, veel voor;
- ongezond gedrag (roken, alcoholgebruik, lichamelijke inactiviteit en overgewicht) veel voorkomt en leidt tot verlies van gezondheid;
- 1 op de 10 volwassenen in de gemeente Goirle ernstig overgewicht heeft. Bij de 65-plussers is dit 1 op 6. Dit is hoger dan de regio (1 op 8);
- het ongezonde gedrag van jongeren (vooral alcoholgebruik) zorgen baart. Bijna 6 op de 10 jongeren in de gemeente Goirle drinken alcohol waarvan 1 op de 5 jongeren een "Binge Drinker" is. Dit betekent zes of meer glazen op minstens 1 weekenddag;
- dat 1 op de 8 jongeren in de leeftijd van 12-17 jaar overgewicht heeft;
- de preventie van roken, overgewicht en alcoholmisbruik de meeste gezondheidswinst oplevert;
- de belangrijkste risicogroepen jongeren, ouderen en mensen met een lage sociaal-economische status zijn;
- de bevolking van de gemeente Goirle iets groeit en vergrijst.

Voor wat betreft de landelijke speerpunten is de situatie als volgt:

Alcohol en drugs

Er is geen cijfermatige onderbouwing beschikbaar wanneer het gaat over drugsgebruik. De cijfers van de jeugdmonitor van de GGD komen rond de zomer van 2008 beschikbaar en zelfs dan is het nog maar de vraag of de toename cijfermatig terug te vinden is in de monitor. De gegevens uit de monitor zijn namelijk gebaseerd op zelfrapportage, mensen beantwoorden hier zelf de vraag of ze drugs gebruiken en zo ja, welke drugs. Deze vragen worden niet altijd naar waarheid beantwoord. Doorgaans blijft drugsgebruik dus ondergerapporteerd.

Wanneer we spreken over alcoholgebruik is bekend dat het veel maatschappelijke en gezondheidsrisico's met zich mee brengt. Uit onderzoek is gebleken dat Nederlandse jongeren behoren tot de stevigste drinkers van Europa. In de gemeente Goirle drinkt 59% van de jongeren in de leeftijd van 12-17 jaar zeer regelmatig en is er zelfs sprake van binge drinken (meer dan 6 glazen alcohol op 1 weekenddag). Ander veelvoorkomend probleem is de steeds jongere leeftijd waarop kinderen gaan drinken. De leeftijd waarop kinderen hun eerste glas alcohol nuttigen ligt rond de 11 jaar.

Overgewicht

Het percentage mensen met overgewicht is de afgelopen jaren flink toegenomen. In de gemeente Goirle heeft 1 op de 10 volwassenen (19 tot en met 64 jaar) ernstig overgewicht. Bij de 65-plussers heeft ruim 1 op de 6 mensen ernstig overgewicht. Deze aantallen liggen hoger dan in de rest van de regio Midden-Brabant. Landelijke cijfers laten zien dat overgewicht al bijna 10% bijdraagt aan de ziektelast, vooral door het hoge risico op diabetes.

---

⁴ Op de website www.ggdgezondheidsatlas.nl zijn de gegevens van de monitors beschikbaar. Een korte samenvatting is te vinden in het boekje "Gezondheid Telt in Goirle" dat de GGD in 2006 ontwikkeld heeft.

Roken

Preventie van roken (dus niet beginnen met roken) is een belangrijk onderwerp voor de komende periode. Want preventie is van belang om de grootste gezondheidsproblemen, zoals hart-en vaatziekten, in de toekomst te voorkomen. Roken veroorzaakt veel vroegtijdige sterfte en heeft daarnaast een nadelige invloed op de kwaliteit van leven. In de gemeente Goirle wijkt het rookgedrag niet af van de rest van Nederland. Maar toch zorgt roken nog altijd voor de grootste ziektelast. Op dit onderdeel wordt ook een landelijke campagne gevoerd. Met ingang van juli 2008 is het rookverbod in de horeca van kracht.

Depressie

Eenzaamheid komt in de gemeente Goirle veelvuldig voor, met name onder ouderen. Van de ouderen (64+) is méér dan de helft eenzaam: 52%. Opvallend is dat ook van de volwassenen (19-64) maar liefst 35% eenzaam is. Dit past in het landelijk beeld.

Risicogroepen die landelijk worden onderscheiden zijn mensen tussen de 30 en 45 (bij hen vallen de oude sociale kringen van school en opleiding weg), ouderen, maar ook gescheiden vrouwen van middelbare leeftijd zijn vaak eenzaam (of depressief).

Diabetes

Diabetes is een probleem dat steeds vaker voorkomt, zo ook in Goirle. Ongeveer 2% van de 19 t/m 64 jarigen heeft diabetes terwijl dit percentage bij 65 plussers op 14% ligt. Twee belangrijke factoren liggen hieraan ten grondslag: de erfelijkheidsfactor en overgewicht.

7.4 Wat doen we al?

Op grond van de Wcpv en de Wet op de Jeugdzorg is de gemeente verantwoordelijk voor collectieve preventie en de meer specifieke preventie gericht op jeugd. Uitvoerende partners in de regio Midden-Brabant zijn de GGD Hart voor Brabant en Thebe jeugdgezondheidszorg (JGZ). De GGD en Thebe JGZ hebben gezamenlijk 1 basistakenpakket gebaseerd op landelijke afspraken tussen de gemeenten, GGD'en en jeugdgezondheidszorginstellingen. Het basispakket bestaat uit een uniform pakket en een pakket lokale accenten. Het uniform pakket bevat producten die in alle gemeenten op gelijke wijze worden uitgevoerd. Voorbeelden hier van zijn de vaccinatieprogramma's, gezondheidsonderzoeken op een aantal leeftijden, schoolgezondheidsbeleid, logopedische screening bij 5 jarigen met behulp van vragenlijsten. Het pakket lokale accenten omvat keuzeproducten en dient jaarlijks door het college van B&W te worden vastgesteld. De keuze voor producten wordt bepaald door de lokale situatie.

Pakket lokale accenten

In 2008 worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

1. Ondersteuning netwerk preventie jeugdzorg 12-.
2. Spreekuren op basisscholen het Schrijverke, de Bron en (om en om) De Wildert en de Kleine Akkers.
3. Ondersteuning buurtregie.
4. Inhoudelijke begeleiding door functionaris gezondheidsbeleid.
5. Preventieve activiteiten basisonderwijs:
  - project Ik ben weerbaar
  - project Eten en gymmen = gewicht dimmen
  - alcohol en opvoeding
  - ontbijt in de klas

Preventieactiviteiten verslavingsbeleid en Openbare geestelijke gezondheidszorg

Door Novadic-Kentron (in samenspraak met de GGD Hart voor Brabant) wordt ingezet op voorlichting en preventie op het gebied van verslaving. Verslavingspreventie onder jongeren maakt integraal onderdeel uit van de nota Jeugdbeleid Goirle 2008 – 2011.

Daarnaast voeren de GGD Hart voor Brabant, GGZ Midden-Brabant en Novadic-Kentron preventieactiviteiten uit op het gebied van de Openbare geestelijke gezondheidszorg. Voorbeelden hiervan zijn: preventie depressie, preventie eetstoornissen, activiteiten voor kinderen van ouders met psychiatrische problemen of verslavingsproblemen, agressieregulatie, suicidepreventie.

Aanbod van activiteiten door derden

Zowel professionele organisaties als vrijwilligersorganisaties zijn op allerlei manieren bezig zijn met gezondheidsbevordering. Activiteiten op dit gebied maken onderdeel uit van het aanbod van onder andere het Instituut Maatschappelijk Werk, de thuiszorgorganisaties en de organisaties voor geestelijke gezondheidszorg. De KBO's zijn een goed voorbeeld van vrijwilligersorganisaties die zich richten gezondheidsbevordering/preventie-activiteiten bijvoorbeeld door activiteiten gericht op eenzaamheid onder ouderen.

7.5 Wat willen we bereiken: ambitie en doelstellingen?

De gemeente Goirle wil dat de gezondheid van de Goirlese bevolking verbetert. Voor de periode 2008-2011 zijn daarbij de volgende speerpunten leidend: alcohol-en drugsgebruik, overgewicht, diabetes, depressie en roken. Daarnaast is de versterking van de jeugdgezondheidszorg een belangrijk item. Onderstaand worden schematisch per beleidsspeerpunt de doelstellingen en de resultaten benoemd.

Speerpunt	Doelstellingen (2011)	Resultaten
Roken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het voorkomen dat jongeren gaan roken. 2. Het voorkomen van meeroken door kinderen. 3. Een rookvrije horeca in de gemeente Goirle. 4. Handhaven rookverbod in openbare gebouwen.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een gezondere leefomgeving voor de inwoners van de gemeente Goirle. 2. De inwoners van de gemeente Goirle gaan gezonder leven.
Overgewicht	Het voorkomen van overgewicht.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het percentage 65+ met ernstig overgewicht (17%) is minimaal gelijk gebleven of gedaald. 2. Het percentage kinderen (2-11 jaar) (12%) en jongeren (12%) met overgewicht is minimaal gelijk gebleven of gedaald.
Alcohol- en drugsgebruik	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het percentage Goirlese jongeren dat overmatig drinkt of "binge" drinkt, daalt (19%). 2. Het percentage inwoners van de gemeente Goirle dat vaak drinkt, daalt.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is een aanbod van preventieve activiteiten gericht op alcohol- en drugsgebruik. 2. Eenduidig beleid; geen alcohol onder de 16 jaar schenken.

	3. Leeftijdsgrens 16- geen alcohol streng bewaken.	
Depressie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het verminderen van het percentage Goirlese ouderen dat eenzaam is. 2. Het eerder signaleren en daarmee vergroten van het aantal Goirlese inwoners dat deelneemt aan preventieve programma's tegen depressie. 3. Het vergroten van het aantal vroegsignaleringen van psychosociale problemen bij jongeren. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Goirlese ouderen staan meer in contact met anderen. 2. Depressies worden eerder herkend en behandeld. 3. Jongeren met psycho-sociale problemen krijgen eerder en dus een betere behandeling, hetgeen andere problemen kan voorkomen.
Diabetes	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het sneller opsporen van diabetes. 2. Betere voorlichting en advies omtrent diabetes. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het aantal diabetespatiënten terug dringen. 2. Eerder herkennen van diabetes.

7.6 Wat gaan we ervoor doen?

Om vorm en inhoud te geven aan bovenstaande doelstellingen worden in 2008 de volgende activiteiten uitgevoerd:

1. Preventie rookgedrag basisonderwijs/voortgezet onderwijs.
2. Invoeren gezondheidsweek op scholen (1x per jaar).
3. Opstellen regionaal plan van aanpak preventie alcoholgebruik jongeren 10-16 jaar.
4. Vergroten betrokkenheid en verantwoordelijkheid Horeca Goirle.
5. Onderzoek naar lokale (preventieve) activiteiten op terrein van depressie.
6. Betere voorlichting en advies verstrekking omtrent diabetes
7. Onderzoeken mogelijkheden tot jaarlijkse prikactie om diabetes op te sporen

De activiteiten voor 2008 zijn uitgewerkt in een activiteitenprogramma. Dit programma treft u aan als bijlage dit hoofdstuk. Jaarlijks zal een dergelijk programma worden uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd aan het college van B&W.

Aandachtspunten 2009 –2011

- Ouderbetrokkenheid vergroten
- Jeugd-en alcoholgebruik
- Eenzaamheid onder ouderen

7.7 Wat gaat het kosten?

Activiteit / project	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €
Subsidiering GGD Hart voor Brabant	298.954,00	298.954,00	298.954,00	298.954,00
Budget Lokaal gezondheidsbeleid	2.800,00	2.800,00	2.800,00	2.800,00
Subsidiering Thebe jeugdgezondheidszorg	19.100,00	19.100,00	19.100,00	19.100,00
Subsidie Collectieve Preventie GGZ*				
Subsidie Novadic-Kentron*				
Totaal	320.854,00	320.854,00	320.854,00	320.854,00

Voor alle lopende activiteiten geldt dat in de begroting 2008 dekking aanwezig is. Het budget voor het jaar 2008 wordt als uitgangspunt genomen voor de jaren 2009 t/m 2011. Hierbij geldt dat er geen rekening is gehouden met jaarlijkse indexering. Mochten op basis van de activiteitenprogramma's meer middelen nodig zijn dan wordt dit meegenomen bij de nieuwe wensen voor de begroting.

* De subsidie voor de activiteiten Collectieve Preventie Geestelijke Gezondheidszorg en Novadic-Kentron zijn meegenomen in hoofdstuk 6 'Samenhangende ondersteuning voor kwetsbare groepen'

Kwaliteit en verantwoording

De nieuwe taken en verantwoordelijkheden van gemeenten in het kader van de Wmo brengen een nieuwe vorm van verantwoording afleggen met zich mee: horizontale verantwoording. Horizontalisering in de Wmo betekent dat gemeenten geen verantwoording meer afleggen aan de rijksoverheid, maar aan hun burgers en de gemeenteraad. Gemeenteraad en de burgers hebben informatie nodig om een goed oordeel te kunnen geven over de uitvoering van de Wmo in hun gemeente. Daarom bepaalt artikel 9 van de Wmo dat de gemeente jaarlijks een rapport moet publiceren met de uitkomsten van een onderzoek naar klanttevredenheid en met prestatiegegevens over het voorgaande kalenderjaar. Daarnaast moeten gemeenten deze gegevens aan het ministerie van VWS sturen zodat het ministerie in een rapport gemeenten met elkaar kan vergelijken.

De volgende instrumenten heeft de gemeente Goirle tot haar beschikking om de kwaliteit van beleid en uitvoering te bewaken:

1. Klanttevredenheidsonderzoek.
2. Evaluatie beleid en uitvoering binnen de gemeente (beleidsplan, aanbestedingen/contracten verordening, loket)
3. Benchmark Wmo.

Klanttevredenheidsonderzoek

Over het onderzoek klanttevredenheid staat in de Wmo artikel 9, lid 1a:

Het college van burgemeester en wethouders publiceert jaarlijks voor 1 juli de uitkomsten van onderzoek naar de tevredenheid van vragers van maatschappelijke ondersteuning over de uitvoering van de wet, die verkregen zijn volgens een methode die na overleg met representatieve organisaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning tot stand is gekomen.

Er worden gemeentebreed verschillende onderzoeken uitgevoerd die de tevredenheid van burgers op verschillende gebieden meten. Voorbeelden hiervan zijn:

- Tevredenheidsonderzoek Wet werk en bijstand (Wwb).
Om de twee jaar wordt een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder de inwoners van de gemeente Goirle die een bijstandsuitkering hebben. Het SGB0 (landelijk onderzoeksbureau) voert dit onderzoek uit.
- Tevredenheidsonderzoek voorzieningen maatschappelijke ondersteuning.
Het SGB0 voert in 2008 een nulmeting uit om vast te stellen wat de mate van tevredenheid is over de voorzieningen maatschappelijke ondersteuning. Vervolgens zal periodiek een dergelijk onderzoek worden herhaald waarmee de effecten van beleidsinterventies zichtbaar worden.
- Tevredenheidsonderzoek 't Loket.
Jaarlijks wordt onder de klanten van 't Loket een onderzoek gedaan naar de tevredenheid over de dienstverlening van 't Loket. In 2007 heeft een eerste onderzoek plaatsgevonden. De resultaten hiervan dienen als nulmeting.

- De Staat van de Gemeente.
De gemeente Goirle laat momenteel om de twee jaar de 'Staat van de Gemeente' onderzoeken. Hierin komen veel punten met betrekking tot klanttevredenheid aan de orde. Voorbeelden hiervan zijn de tevredenheid van het onderwijsaanbod en de tevredenheid over voorzieningen in de wijk (kwalitatief en kwantitatief).
- Tevredenheidsonderzoek door instellingen en organisaties.
Verschillende organisaties en instellingen voeren periodiek een tevredenheidsonderzoek uit onder hun klanten. Voorbeelden hiervan zijn Welzorg en de Regiotaxi.

In het hoofdstuk 4 van dit beleidsplan wordt aangegeven dat er op het gebied van de ondersteuning aan mantelzorgers en vrijwilligers een tevredenheidsonderzoek ontwikkeld zal worden. Dit ontbreekt momenteel. Tevens zal bekeken worden of daarnaast aanvullende informatie nodig is specifiek over de Wmo. Hiertoe zal allereerst in beeld gebracht worden welke gegevens de reeds bestaande onderzoeken opleveren. Mogelijk kunnen deze indien nodig worden aangevuld. Het is denkbaar dat het meten van tevredenheid op bepaalde beleidsterreinen regionaal wordt opgepakt. Hierbij kan gedacht worden aan de ondersteuning voor kwetsbare groepen (maatschappelijke opvang, huiselijk geweld, verslavingszorg, Openbare geestelijke gezondheidszorg). Over de methode van onderzoek dient overigens ook overlegd te worden met representatieve organisaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning. De belangenorganisaties waarmee de gemeente Goirle een convenant heeft afgesloten in het kader van de belangenbehartiging en cliëntparticipatie Wmo zijn in dit kader een belangrijke gesprekspartner.

Evaluatie beleid en uitvoering binnen de gemeente

Het Wmo-beleid kent veel verschillende onderdelen. Het is voor de gemeente Goirle niet haalbaar om op alle onderdelen een evaluatie uit te voeren. In 2008 bekijkt de gemeente welke evaluaties er plaatsvinden en op welke terreinen er aanvullende onderzoeken moeten plaatsvinden. Elke vier jaar wordt het Wmo-beleidsplan geactualiseerd. Hiervoor is het nodig om het beleidsplan in zijn geheel te evalueren. Verder wordt er jaarlijks bepaald wat de actiepunten binnen de Wmo zijn. Deze worden per beleidsdomein vertaald in een activiteitenprogramma. De stand van zaken over deze activiteitenprogramma's wordt vervolgens jaarlijks gerapporteerd aan de gemeenteraad. Dit zal zoveel mogelijk worden ingepast in de bestaande planning- en controlcyclus.

Benchmark Wmo

Gemeenten zijn verplicht om jaarlijks voor 1 juli gegevens over de Wmo (prestaties en tevredenheid) aan inwoners en cliëntenorganisaties beschikbaar te stellen. Doel van deze bepaling is om inwoners en cliëntenorganisaties in staat te stellen de prestaties van hun gemeente te beoordelen, ook in relatie tot die van andere gemeenten. Gemeenten zijn op grond van artikel 9 van de Wmo tevens verplicht om de gegevens aan het ministerie van VWS of een door het ministerie van VWS aangewezen onderzoeksinstelling te verstrekken. Deze verplichting heeft niet als oogmerk om een verantwoordingsrelatie met het Rijk te creëren. De gegevens van individuele gemeenten worden gebruikt voor een rapportage waarin gegevens van gemeenten in onderlinge samenhang worden gezien. Hiermee krijgen de inwoners en cliëntenorganisaties referentiemateriaal wat ze kunnen gebruiken om de prestaties van hun gemeente te beoordelen.

Uiterlijk 1 juli 2008 dienen alle gemeenten gegevens over het jaar 2007 te verstrekken aan het ministerie van VWS. Het is nog niet duidelijk om welke gegevens het precies gaat en op welke wijze deze aangeleverd moeten worden. Het SGB0 is het onderzoeksbureau dat in opdracht van het rijk de gegevens van alle gemeenten landelijk zal gaan publiceren.

Het is ook mogelijk om als gemeente mee te doen aan de Benchmark Wmo van het SGB0. De Benchmark Wmo levert relevante informatie op voor alle negen prestatievelden van de Wmo. De gemeente krijgt hiermee goed zicht op de eigen prestaties ten aanzien van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid, de organisatie, de uitvoering en de effecten van de Wmo. Deelname aan de Benchmark Wmo maakt het bovendien gemakkelijk om de benodigde gegevens aan te leveren bij het rijk omdat de vragen voor de prestatiegegevens ook onderdeel uitmaken van de Benchmark. Meedoen aan (alle onderdelen van) de Benchmark Wmo kost de gemeente € 17.750,00. Het is ook mogelijk om op onderdelen mee te doen.

In 2008 zal nader onderzocht worden of het zinvol is om als gemeente Goirle vanaf 2009 mee te doen aan de Benchmark Wmo van het SGB0.

Financiële paragraaf

In het beleidsplan is per beleidsdomein een zo volledig mogelijk beeld gegeven van kosten die gepaard gaan met de activiteiten op het gebied van maatschappelijke ondersteuning. Onderstaand treft u het totaaloverzicht. Deze gelden zijn reeds opgenomen in de begroting 2008. Opgemerkt dient te worden dat er geen rekening is gehouden met de jaarlijkse indexering.

Activiteit	2008	2009	2010	2011
Ontwikkelen gebiedsgerichte aanpak waarbinnen integraliteit en burgerparticipatie centraal staan	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Brede School ontwikkeling	35.000,00	35.000,00	35.000,00	35.000,00
Schoolmaatschappelijk werk Voortgezet Onderwijs	7.500,00	7.500,00	7.500,00	7.500,00
Schoolmaatschappelijk werk Basis Onderwijs	12.355,00	12.355,00	12.355,00	12.355,00
Netwerk Jeugdhulpverlening 12-	10.727,00	10.727,00	10.727,00	10.727,00
Training sociale vaardigheden	6.515,00	6.515,00	6.515,00	6.515,00
Halt project	10.040,00	10.040,00	10.040,00	10.040,00
Peuterspeelzaal werk	145.184,50	145.184,50	145.184,50	145.184,50
Jeugd- en jongerenwerk (incl. scouting)	248.638,50	248.638,50	248.638,50	248.638,50
Diversen activiteiten jeugdbeleid (w.o. sportinstuif en Euregioorkest)	4.500,00	4.500,00	4.500,00	4.500,00
Jeugdgemeenteraad	1.150,00	1.150,00	1.150,00	1.150,00
Procesmanager Jeugd	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Monitor en evaluatie instrument Jeugd	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	48.053	87.292	113.865	144.160
't Loket (coördinatie en backoffice de Twern/Antenne)	126.137,00	126.137,00	126.137,00	126.137,00
Professionele ondersteuning van de Twern/Antenne aan vrijwilligersinitiatieven	67.536,00	67.536,00	67.536,00	67.536,00
Afname producten Stadsbank Midden-Nederland	45.000,00	45.000,00	45.000,00	45.000,00
Subsidiëren de Twern/Antenne	20.505,00	20.505,00	20.505,00	20.505,00
Subsidiëren Stichting mantelzorg Midden Brabant	9.181,00	3.131,00	3.131,00	3.131,00
Activiteit: de mantelzorger in beeld en beloond	31.979,00			
Subsidiëren Steunpunt Vrijwilligerswerk	41.291,00	41.291,00	41.291,00	41.291,00
Vrijwilligersprijs	6.500,00	6.500,00	6.500,00	6.500,00
Gemeentelijke diensten aan vrijwilligersorganisaties	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00
Woonzorgservice in de wijk	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Verstrekking individuele voorzieningen	2.706.806,00	2.706.806,00	2.706.806,00	2.706.806,00
Subsidie Steunpunt Huiselijk Geweld	11.020,00	11.020,00	11.020,00	11.020,00
Subsidie Instituut Maatschappelijk Werk (onderdeel AMW)	276.868,00	276.868,00	276.868,00	276.868,00
Subsidie Collectieve Preventie GGZ	11.500,00	11.500,00	11.500,00	11.500,00
Subsidie Kwartiermakersfestival	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00
Subsidiering GGD Hart voor Brabant	298.954,00	298.954,00	298.954,00	298.954,00
Budget Lokaal gezondheidsbeleid	2.800,00	2.800,00	2.800,00	2.800,00
Subsidiering Thebe jeugdgezondheidszorg	19.100,00	19.100,00	19.100,00	19.100,00
Totaal	4.208.840,00	4.210.050,00	4.236.623,00	4.266.918,00

Financiën in relatie tot de geformuleerde resultaten

In het beleidsplan worden per beleidsdomein de resultaten geformuleerd die de gemeente tenminste in 2011 bereikt wil hebben. Uitgangspunt is dat deze resultaten behaald worden met bestaande middelen. Om deze reden wordt het budget voor 2008 ook als uitgangspunt genomen voor de jaren 2009 t/m 2011 (excl. jaarlijkse indexering). Mochten op basis van de activiteitenprogramma's meer middelen nodig zijn dan wordt dit meegenomen bij de nieuwe wensen voor de begroting van het eerstvolgend begrotingsjaar. Echter is voor een aantal activiteiten nu al te voorzien dat er extra middelen of extra ambtelijke capaciteit nodig zullen zijn om de geformuleerde doelstellingen en resultaten te behalen. Het gaat dan met name om die activiteiten waarbij in bovenstaand overzicht een P.M. post is opgenomen:

- **Ontwikkelen gebiedsgerichte werkwijze waarbinnen integraliteit en burgerparticipatie centraal staan**

Dit komt tot uiting door het opstellen van een dorpsontwikkelingsplan voor de kern Riel en wijkontwikkelingsplannen voor de kern Goirle. Het ontwikkelen van een dergelijke werkwijze kost ambtelijke capaciteit en de uitvoering van ontwikkelingsplannen zal naar verwachting ook kosten met zich mee brengen.

- **Kosten inhoudelijke ontwikkeling Brede Scholen Frankische Driehoek en Boschkens-Oost**

De kosten voor de inhoudelijke ontwikkeling van de brede scholen zijn meegenomen in het totaaloverzicht en bedragen € 35.000,00. In dit bedrag is een structurele bijdrage opgenomen voor coördinatiekosten (€ 25.000,00) en aanjaagkosten (€ 10.000,00). Indien blijkt dat dit onvoldoende budget is voor de verdere inhoudelijke ontwikkeling van de brede scholen zal om een aanvullende bijdrage worden gevraagd.

- **Woonzorgservice in de wijk**

Over de voorzetting van dit project zal de raad in mei, op basis van een evalueatie, een besluit nemen. Voortzetting van het project brengt financiële consequenties met zich mee omdat de nu beschikbare provinciale- en rijkssubsidies vanaf 1 juni 2008 niet meer voorhanden zijn.

- **Individuele voorzieningen voor mensen met een beperking**

Het is te voorzien dat de kosten voor de individueel voorzieningen de komende jaren verder zullen toenemen met name als gevolg van ontwikkelingen zoals de vergrijzing en de vermaatschappelijking van de zorg.

- **Schuldhelpverlening**

Er is landelijk een forse toename te zien van mensen met schuldenproblematiek. De verwachting is dat de afname van producten door Stadsbank Midden-Nederland hierdoor zal stijgen.

- **Uitvoering regionaal beleidskader 'Samen sterk voor kwetsbare burgers'**

In 2008 wordt een drietal uitvoeringsprogramma's opgesteld met betrekking tot de thema's:

- preventie en toeleiding;
- opvang en terugkeer;
- onderzoek, informatie en financiering.

Het is op dit moment nog niet te overzien welke kosten de uitvoering van het regionaal beleidskader met zich meebrengen en of de reeds beschikbare middelen afdoende zijn.

- **Procesmanager Jeugd**

In de jaren 2008 - 2010 wordt uitvoering gegeven aan de nota jeugdbeleid. De beleidsmedewerker Jeugd voert de regie over dit proces. Gezien het feit dat de beleidsmedewerker ook verantwoordelijk is voor een deel van de uitvoering, dient deze momenteel een dubbelrol te spelen.

Om een adequate regie te kunnen voeren over het proces en de beleidsmedewerker Jeugd in de gelegenheid te stellen zich te richten op de inhoudelijke doorontwikkeling van het jeugdbeleid, is het noodzakelijk dat er een procesmanager wordt aangesteld.

- **Monitor en evaluatie instrument Jeugd**

In het jaar 2008 wordt een algemene nulmeting Jeugd uitgevoerd. De hieruit voortvloeiende gegevens dienen als input voor het te ontwikkelen beleid. Tevens kunnen de gegevens gebruikt worden voor het evalueren van het huidige jeugdbeleid. Deze nulmeting dient tweejaarlijks herhaald te worden in de vorm van een monitor.

- **Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)**

Vanaf 2009 is iedere gemeente verplicht een Centrum voor Jeugd en Gezin te ontwikkelen. In 2008 treft de gemeente Goirle hiervoor de voorbereidingen. De gemeente heeft hiervoor rijksmiddelen beschikbaar gekregen die in bovenstaand overzicht zijn opgenomen. Om daadwerkelijk een Centrum voor Jeugd en gezin in te kunnen richten, zijn echter aanvullende middelen nodig welke niet zijn opgenomen in de begroting. Middelen worden ingezet voor zowel de fysieke huisvesting (frontoffice) als voor de inrichting van de backoffice, aanvullende opvoedingsondersteuningsprogramma's en deskundigheidsbevordering op het gebied van signalering.

Indien extra middelen nodig zijn voor bovengenoemde activiteiten dan wordt dit meegenomen bij de nieuwe wensen voor de begroting van het eerstvolgende begrotingsjaar. Indien het college van Burgemeester en Wethouders en/of de raad ertoe besluiten om geen extra of nieuwe middelen ter beschikking te stellen, dan kan dit gevolgen hebben voor de geformuleerde resultaten.

Overzicht doelstellingen en resultaten per beleidsdomein

Beleidsdomein Samen leven in buurt en wijk

Doelstellingen (2011)	Resultaten (2011)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is sprake van een eenduidige werkwijze waarbinnen een integrale en gebiedsgerichte benadering van burgerparticipatie centraal staat. 2. Er is sprake van sociale samenhang en leefbaarheid van wijken en buurten. 3. Er is sprake van maatschappelijke inzet met name gericht op de eigen woonomgeving. 4. Er is sprake van een versterkte onderlinge betrokkenheid. 5. Er zijn (fysiek en sociaal) toegankelijke ontmoetingsmogelijkheden. 6. Kwetsbare inactieve burgers worden geactiveerd. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Grote zelfredzaamheid van burgers en dan met name van mensen met een beperking. 2. Sterke maatschappelijke verbanden. 3. Grote maatschappelijke participatie. 4. Actieve bijdragen van burgers aan de leefbaarheid van wijken en buurten.

Beleidsdomein Informatie, advies en ondersteuning

Doelstellingen (2011)	Resultaten (2011)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Een centraal Wmo-loket dat laagdrempelig en goed bereikbaar is en een breed en geïntegreerd dienstenaanbod levert op het gebied van wonen, welzijn en zorg. 2. Toegankelijke en volledige informatie over wonen, welzijn en zorg. 3. Adequate cliëntondersteuning. 4. Een goed functionerend klantvolgsysteem. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Actuele sociale kaart. 2. Aanbod van cliëntondersteuning. 3. Klantvolgsysteem. 4. Klanten van 't Loket zijn tevreden over de beschikbaarheid van de informatie en het gegeven advies en beoordelen de dienstverlening van 't Loket met minimaal een 8,2.

Beleidsdomein Ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers

Doelstellingen (2011)	Resultaten (2011)
<p>Mantelzorg:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Optimale draagkracht van mantelzorgers. 2. De doelgroep is bekend. 3. Mantelzorgers bekend maken met het ondersteuningsaanbod. 4. Het aanbod van mantelzorgondersteuning sluit aan op de wensen en behoeften van mantelzorgers. 	<p>Mantelzorg:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Een ondersteuningsaanbod dat aansluit op de behoeften van mantelzorgers. 2. Een goed werkende sociale kaart waardoor de mantelzorger weet waar hij/zij terecht kan. 3. Mantelzorgers en hun problematiek zijn in beeld. 4. Mantelzorgers zijn tevreden over het ondersteuningsaanbod.
<p>Vrijwilligers:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Burgers nemen actief deel aan de samenleving in de vorm van vrijwilligerswerk. 2. Bekendheid met het vrijwilligerswerk en de diversiteit 	<p>Vrijwilligers:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. In 2011 is het percentage burgers dat zich vrijwillig inzet is groter dan de nulmeting in 2007 (35%). 2. Een ondersteuningsaanbod dat aansluit op de

<p>ervan.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Bekendheid met het Steunpunt Vrijwilligerswerk. 4. Vrijwilligerswerk is aantrekkelijk. 5. Het ondersteuningsaanbod sluit aan op de wensen en behoeften van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. 	<p>behoefte van vrijwilligers.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Een goed functionerend vrijwilligersteunpunt. 4. Deskundigheidsbevordering (scholingsaanbod) voor vrijwilligers. 5. Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties zijn tevreden over het ondersteuningsaanbod.
---	---

Beleidsdomein Meedoen makkelijker maken

Doelstellingen (2011)	Resultaten (2011)
<ol style="list-style-type: none"> 1. De voorzieningen waar burgers een beroep op kunnen doen worden eenvoudig en snel verstrekt en sluiten aan op de persoonlijke situatie van de aanvrager. 2. Het beroep op eigen kracht en medeverantwoordelijkheid heeft het voorzieningengebruik beheersbaar gehouden. 3. Er zijn algemene voorzieningen ontstaan die meedoen bevorderen waardoor het gebruik van individuele voorzieningen beheersbaar blijft. Mensen kunnen 'gewoon' in hun wijk blijven wonen, ook als er ondersteuning of zorg nodig is. Daar waar geen algemene voorzieningen voorhanden zijn, wordt een passende individuele voorziening aangeboden. 4. De toegang tot voorzieningen wordt geregeld vanuit een integrale analyse, waarbij de totale situatie van de aanvrager centraal staat. 5. Er is sprake van een sluitende zorgketen. 6. Vraag en aanbod van aanpaste (zorg)woningen is op elkaar afgestemd. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gebruikers van maatschappelijke ondersteuning zijn tevreden over de algemene en individuele voorzieningen. 2. Mensen met een beperking nemen deel aan de samenleving en weten zich welkom bij alle verenigingen. 3. De totale situatie van de aanvrager wordt beoordeeld en op basis hiervan worden voorzieningen gerealiseerd. 4. De algemene voorzieningen zijn zowel fysiek als sociaal toegankelijk voor mensen met een beperking. 5. Er is een diversiteit aan woonvormen in de wijk aanwezig.

Beleidsdomein Samenhangende ondersteuning voor kwetsbare burgers

Doelstellingen (2011)	Resultaten (2011)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Voorkomen van maatschappelijke uitsluiting van kwetsbare groepen. 2. Het optimaliseren van de (vroeg)signalering en de toeleiding naar zorg en opvang. 3. Het verbeteren van de samenwerking en de effectiviteit van de zorg en opvang. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inzicht en kennis over de doelgroep. 2. Versterken eerstelijnsvoorzieningen. 3. Daling van de omvang van het aantal mensen met (ernstige) psychische problemen en het aantal mensen dat overmatig middelen gebruikt. 4. Toename van het aantal cliënten dat maatschappelijke aansluiting vindt. 5. Het aanbod van zorg en opvang is bekend vanuit het perspectief van de vraag. 6. Inzicht in de effectiviteit van de verschillende casusoverleggen.

	<ul style="list-style-type: none"> 7. Uniformiteit van de casusoverleggen. 8. Op lokaal niveau zijn outreachende⁵ werkwijzen afgestemd op de lokale context. 9. Inzicht in de effectiviteit van de zorg en opvang. 10. Zorgcoördinatie wordt als instrument breed ingezet. 11. Goede afstemming en verbeterde samenwerking met kortdurende (Wmo) opvang en langdurige opvang.
--	---

Beleidsdomein Gezondheid

Doelstellingen (2011)	Resultaten (2011)
Roken: <ul style="list-style-type: none"> 1. Het voorkomen dat jongeren gaan roken. 2. Het voorkomen van meeroken door kinderen. 3. Een rookvrije horeca in de gemeente Goirle. 4. Handhaven rookverbod in openbare gebouwen. 	Roken: <ul style="list-style-type: none"> 1. Een gezondere leefomgeving voor de inwoners van de gemeente Goirle. 2. De inwoners van de gemeente Goirle gaan gezonder leven.
Overgewicht: <ul style="list-style-type: none"> 1. Het voorkomen van overgewicht. 	Overgewicht: <ul style="list-style-type: none"> 1. Het percentage 65+ met ernstig overgewicht (17%) is minimaal gelijk gebleven of gedaald. 2. Het percentage kinderen (2-11 jaar) (12%) en jongeren (12%) met overgewicht is minimaal gelijk gebleven of gedaald.
Alcohol- en drugsgebruik: <ul style="list-style-type: none"> 1. Het percentage Goirlese jongeren dat overmatig drinkt of "binge" drinkt, daalt (19%) 2. Het percentage inwoners van de gemeente Goirle dat vaak drinkt, daalt 3. Leeftijdsgrens 16- geen alcohol streng bewaken 	Alcohol- en drugsgebruik: <ul style="list-style-type: none"> 1. Er is een aanbod van preventieve activiteiten gericht op alcohol- en drugsgebruik. 2. Eenduidig beleid; geen alcohol onder de 16 jaar schenken.
Depressie: <ul style="list-style-type: none"> 1. Het verminderen van het percentage Goirlese ouderen dat eenzaam is. 2. Het eerder signaleren en daarmee vergroten van het aantal Goirlese inwoners dat deelneemt aan preventieve programma's tegen depressie. 3. Het vergroten van het aantal vroegsignaleringen van psychosociale problemen bij jongeren. 	Depressie: <ul style="list-style-type: none"> 1. Goirlese ouderen staan meer in contact met anderen. 2. Depressies worden eerder herkend en behandeld. 3. Jongeren met psycho-sociale problemen krijgen eerder en dus een betere behandeling, hetgeen andere problemen kan voorkomen.
Diabetes: <ul style="list-style-type: none"> 1. Het sneller opsporen van diabetes. 2. Betere voorlichting en advies omtrent diabetes. 	Diabetes: <ul style="list-style-type: none"> 1. Het aantal diabetespatiënten terug dringen. 2. Eerder herkennen van diabetes.

⁵ Outreachend kan ook vertaald worden als 'naar buiten tredend'.